

ADVENT SZEMLÉ

2023. DECEMBER: ALÁBECSÜLÉS ÉS MEGBECSÜLÉS
+ 30 ÉVE A BÖRTÖNSZOLGÁLTATBAN + AZ ÁLDÁS BŐSÉGE ISTEN
KEGYELMÉNEK KÖVETKEZMÉNYE + DÁVID ÉS GÓLIÁT – A 14. FORDULÓ
+ (ÚJRA)VÁLASZTOTT NÉP + A „HALÁLÓS SEB” ÉS A PÁPASÁG
SZÍNEVÁLTÓZÁSA

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁRÓKNAK

***Kövess Engem
vidám szívvel!***

***Az egészség éve
2024***

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövételét.

Hamarosan megjelenik!

A Hetednapi adventista gyülekezeti kézikönyv 1932 óta létezik a jelenlegi formájában. Leírja a gyülekezet működését és feladatát, valamint az egyház azon szervezeti egységeihez fűződő kapcsolatát, amelyekhez tartozik. Tartalmazza az egyház hitvallását a keresztény élettel, a gyülekezetek irányításával és a bibliai alapelveken működő tanítványsággal, valamint a Generál Konferencia ülésein hozott határozatok jogkörével kapcsolatban.

evs
editura viață și sănătate
www.viatasisanatate.ro

2023. DECEMBER. A Romániai Hetednapi Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja. Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Aurel Neațu, Georgel Pîrlitu, Emil Jigău, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Robert Mandache, George Sbirnea, Ștefan Tomoiagă, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Eugen Chirilianu, Dragoș Mușat, Gelu Poenariu, Daniel Brînzan, Marius Andrei; Fordította Bartha Sándor; Szerkesztő Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400107; Tel. 0756-059330; E-mail adventszemle@adventist.ro; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Viață și Sănătate, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/3230020, Fax 021/3230040
ISSN 1842 - 3361

AZ ELNÖK JELENTÉSE

Küldetésre kiválasztva

„Emlékezzetek meg a messze régi dolgokról, hogy én vagyok Isten és nincsen több; Isten vagyok, és nincs hozzám hasonlatos. Ki megjelentem kezdettől fogva a véget, és előre azokat, amik még meg nem történtek, mondván: tanácsom megáll, és véghezviszem minden akaratomat” (Ézs 46:9-10).

Annak érzete, hogy nem Isten kezében vagyunk, a legtöbb esetben a múltra, a jelenre és a jövőre vonatkozó helytelen látásmódhoz és ítélkezéshez vezet. Ha nincs a birtokunkban az összkép tisztán látásához szükséges elegendő tényező, a legtöbb esetben Illéshez vagy Jónáshoz hasonlóan elkeseredünk, és már nem reménykedünk az Isten által megígért boldog jövőben. Nagyon tetszik és bátorító számunkra az a következtetés, amire Dávid jutott, amikor ellenséggel állt szemben: „Bízzál az Úrban és jót cselekedjél; e földön lakozzál és hűséggel élj! Gyönyörködjél az Úrban, és megadja néked szíved kéréseit! Hagyjad az Úrra a te utadat, és bízzál benne, majd ő teljesíti! Felhozza a te igazságodat, mint a világosságot, és a te jogodat, miként a delet” (Zsolt 37:3-6).

Mivel Sátán tudja, hogy kevés az ideje (Jel 12:12), mindenáron akadályokat próbál gördíteni a Jézustól kapott küldetésünk (Mt 28:19-20) teljesítése elé. Sajnos sikerül maga mellé állítania azokat, akik nem horgonyoznak a Szentírás és a Próféataság Lelkének igazságaiban, és hagyják, hogy a világ és a szekuláris lelkület meggyöngítse a hitüket.

A Próféataság Lelke a következőket mondja erről: „Amikor törvényét leginkább megvetik, lelkesedésünknek akkor kell a legforróbbnak, bátorságunknak és szilárdságunknak tántoríthatatlannak lennie. Álljunk az igazság oldalára, amikor a többség elhagy minket! Akkor harcoljunk az Úr harcát, amikor kevés a harcos! Ez a próbatételünk. Izzó lelkesedést kell merítenünk mások hidegségéből, bátorságot mások gyávaságából, és hűséget az árulásukból” (*Bizonyágtételek*, 5. köt., 136. o.).

A tomboló viharba került hajó számára a legjobb megoldás felpörgött hajtóművekkel szembeszállni a hullámokkal. A motorok leállítása és a hajó átengedése a hullámok kénye-kedvének pusztulást eredményez. Ezekben a zavaros időkben Isten népének a kitartó szolgálat az egyetlen megoldás az akadályok, az ellenszegülők gáncsoskodása és a hátrányos körülmények közepette. Küldetésre hívtunk el, arra, hogy ellenséges körülmények között is szolgáljunk.

Missziómunka a nevelés és a család által

A lehető legtöbb hívő bevonásával végzendő missziómunkával kapcsolatosan említék meg néhány projektet és eseményt, amely a 2022–2023-as missziós év második felét jellemezte, és amelyről az áprilisi jelentésemben nem beszéltem.

- » 2023. május 6-án az adventista oktatás nagy ünnepségére került sor a Bukaresti Műszaki Egyetemen. Munténiai Egyházterülethez tartozó pedagógusok, tanítók, tanárok és egyenruhába öltözött diákok jelentek meg a szülők és az Úr előtt, hogy ünnepi keretek között bemutassák az adventista oktatási intézmények kínálatait.

TARTALOM

3 Költségvetési bizottság

Aurel Neațu
Az elnök jelentése

7 Költségvetési bizottság

Georgel Pîrlitu
A titkár jelentése

11 Költségvetési bizottság

Emil Jigău
A kincstárnok jelentése

14 Lelkiség

Dr. Ștefan Radu
Alábecsülés és megbecsülés

16 Börtönszolgálat

Adalbert Ghejan
30 éve a börtönszolgálatban

18 Teológia

Prof. Dr. Tokics Imre
Az áldás bősége Isten kegyelmének következménye

18 In memoriam

Szász Ernő
id. Csongvay Lóránt

21 Elmélkedés

Dr. Daniel Nițulescu
Dávid és Góliát – a 14. forduló

24 Elmélkedés

Mugurel Asaftei
(Újra)választott nép

27 Prófécia

Florin Lăiu
A „halálos seb” és a Pápaság színeváltozása

31 Gyermekek oldala

Alina Chirileanu
Kutassuk a Bibliát!

Minden oktatási intézmény hitet tett a szemléletmódja mellett, és jól körvonalazható identitásán keresztül felvázolta küldetését. Nagyon örülök annak, hogy az adventista iskolákban fő helyet foglal el a Biblia, ami reményt ad arra, hogy egy igen ritka tantárgy tudásanyagát adják ott át: a szentek ismeretét (Péld 9:10). Kívánom, hogy diákok és pedagógusok egyaránt a tudás és az élet fájának gyümölcseiből részesüljenek.

- » Júniusban a Speranța Televízió és a Radio Vocea Speranței hullámsávjai, valamint interneten nyolc alkalomból álló bibliai előadássorozatot közvetítettünk, amelyet a Családi Osztály szervezett „Jézus szeretett” címmel, Marius Andrei lelkipásztor előadásában. Az evangéliumi üzenet mellett etnikai, társadalmi és egészségügyi szempontból változatos családokat ismerhettünk meg.
- » Az Adventista Oktatásban Dolgozók Országos Konvenciója és a lelkészcsaládok számára rendezett tábor egészítette ki a nevelés és a család általi szolgálat palletáját.

Evangélium jobb keze

2023 szeptemberében a Romániai Adventista Egyház számára újdonságnak számító eseményre került sor: elkezdődött az egészségügyi területen dolgozó tagjainknak szentelt missziós év. Az utóbbi években jelentős és igen értékes missziós erőforrást bocsátottunk embertársaink rendelkezésére az Egészségügyi Osztály által szervezett, „Irántad való törődésből” („Din grijă pentru tine”) elnevezésű kampány során. Eszembe jutnak a nagyvárosok, amelyek *tábori kórházaknak* adtak otthont, ahol különféle szakorvosi rendelőket állíthattunk fel, s amelyek keretében több száz egészségügyi (adventista és nem adventista) dolgozó, orvos, ápoló, önkéntes, lelkipásztor és egyháztag végezhetett szolgálatot. Ilyen rendezvényekre került sor Aranyosgyéresen, Tordán, Bukarestben, Temesváron, Alexandrián, Hâncești-en, Râmnicu Vâlcea-n és Botoșani-ban.

A „Jézus gyógyított” című, a Speranța TV és a Vocea Speranței Rádió által is közvetített (és az interneten is követhető) előadássorozat keretében egészségügyi szakembereink a Szentírás üzenetét orvosi tanácsokkal ötvözve népszerűsítették a testi, érzelmi és lelki egészség témáját.

Az „Együtt az emberekért” elnevezésű projekt nagyszámú, különböző, egymást kiegészítő adottságokkal rendelkező önkéntest mozgósított. Csupán Bukarestben több mint ezer voluntőr vett részt a missziós projekteken (véradás, egyházi rendelők, kreativitásról szóló értekezletek, nyilvános evangelizációk, nyílt gyülekezeti napok, szülői tanácsadás, iskolai szemináriumok), akik önzetlen szolgálatvállalásuk által több mint 10000 személyt szólíthatnak meg. Ezenkívül a könyvevangélisták és a velük váll-

vetve dolgozó önkéntesek mintegy 200000 példányt osztottak szét a „Puterea speranței” című könyvből.

A közvetlen missziós eredményeken túl, a projekt igazi nyereségét számomra az jelentette, hogy tagokat nyertünk meg a missziómunka részére. Abban reménykedem, hogy a jövőben immár hatékonyabban fogjuk tudni kiaknázni a rendelkezésünkre álló kiváló emberi erőforrásokat. Meg kell értenünk mindannyiunknak, lelkészeknek és tagoknak egyaránt, hogy Isten ezekben az időkben a missziómunkára hívott el és készített fel bennünket.

Egyházi események

Tömören megemlítem azokat a nyilvános adventista rendezvényeket, amelyeken az Úr és egyháza nevében én is részt vehettem. Ezek az események az Unió és az egyházterületek különböző osztályainak fontos tevékenységeit képezték.

- » A méhkerti misszióiskola;
- » AMiCUS Országos Kongresszus „Contur nedefinit” („Homályos kontúr”) címmel, a Brassó megyei Méhkerten;
- » Az „Irántad való törődésből” („Din grijă pentru tine”) című kampány Jászvásáron – a városi sportcsarnokban sajtókonferenciára és az adventisták által felkínált ingyenes orvosi vizsgálatokra került sor;

- » A „Változtass életeket!” elnevezésű TLT (Teen Leadership Training) gyűlés a méhkerti Missziós- és Nevelési Központban;
- » A „Kelj fel és járj!” Egyesület évfordulós ünnepe a bukaresti „Tei” adventista gyülekezetben;
- » Ukrajnai román adventisták kongresszusa az ukrajnai Mahalában;
- » Adventista oktatási fesztivál Bukarestben, a Műszaki Egyetem aulájában;
- » A Romániában és Ukrajnában élő ukrán adventisták kongresszusa a coșnai Ifjúsági Központban; adventista oktatók nemzetközi kongresszusa a bukaresti „Ștefan Demetrescu” Adventista Teológiai Líceumban;
- » Ifjúsági Kongresszus Krajován;
- » Nyugdíjas lelkipásztorok éves értekezlete a méhkerti Missziós- és Ifjúsági Központban;
- » Országos lelkipásztori tábor a Brassó megyei Felsőmoécson;
- » A „Gloria Dei” adventista kórus és zenekar tábora Marosvásárhelyen;
- » Olténiai lelkészcsaládok éves tábora az Argeș megyei Săiticon, az Ifjúsági- és Missziós Központban;

- » Romániai Magyar Adventisták Kongresszusa, amelyre Marosvásárhelyen került sor ez év szeptemberében;
- » Egészségügyi dolgozók országos kongresszusa októberben Brassóban;
- » Az Inter-Európa Divízió által a romániai és bulgáriai lelkipásztoroknak szervezett bibliakonferencia;
- » A feketehalmi (Codlea) „Jordán vize” egészségközpont felavatása szeptemberben;
- » „Együtt az emberekért” kampány Alexandrián, Temesváron és Bukarestben.

AZ EVANGÉLIUM TANÚI AUREL NEAȚU

NAGY ELŐJOGUNK, HOGY TANÚI LEHETÜNK A VÉGIDŐ ESEMÉNYEINEK, ÉS EGY JOBB, BIBLIKUS ALTERNATÍVÁT KÍNÁLHATUNK FEL EMBERTÁRSAINKNAK, AMELY KÖZELEBB VISZI ÖKET ISTENHEZ ÉS AZ ÜDVÖSSÉGHEZ.

Az Unió különböző osztályainak és intézményeinek tevékenységéről

Miközben az alábbiakban nem szeretnék külön kiemelni egy ügyosztályt vagy intézményt sem, inkább csak megemlítek néhány fontosabb tevékenységet és projektet, amely nagy hatással lehet embertársainkra, de házunkra, ifjainkra és lelkipásztorainkra is.

- » Lelkészcsaládok országos tábora 2023. június 19–22. között Cheile Grădișteiben; Inter-Európa Divízió által szervezett országos Bibliakonferencia szeptember 11. és 14. között, amelyen több mint 250 lelkipásztor vett részt Romániából és Bulgáriából; a lelkipásztorok serdülőkorú gyermekeinek szervezett minitábor, amelyre a coșnai ifjúsági központban került sor április 6. és 10. között.
- » Az országos öskertáboron több mint 1400 gyerek vett részt. Az esemény újra rávilágított arra, hogy hasonló rendezvények érdekében szükségünk van megfelelő területre és helyiségre.
- » A magyar adventisták szeptemberben, Marosvásárhelyen tartott kongresszusa arra emlékeztetett, hogy az egyházunkhoz tartozó különböző nemzetiségi csoportok számára mennyire fontosak az ilyen találkozók. Szeptember 24–27. között folytattuk a magyar ajkú lelkipásztorok továbbképzését.
- » Könyvevangélisták Kongresszusa szeptember 15–17. között; a „Puterea speranței” című könyv több mint 200.000 példányának szétosztása Bukarestben az „Együtt az emberekért” elnevezésű projekt keretében.
- » A Kommunikációs- és Internet Osztály heti hírlevelet tesz közzé a presbiterek és a lelkipásztorok részére.

- » Országos missziós és megújulási táborok 2023 márciusában és novemberében a Brassó megyei Méhkerten.
- » A *Reperle credinței (A hit támpontjai)* című missziós folyóirat kiadása és anyagi támogatása.
- » Az „Autentic Podcast” heti közvetítése az összes közösségi platformon; a taine.din.scripturi TikTok-csatorna működtetése.
- » A Gloria Dei kórus és zenekar koncertje; fúvószenekarok fesztiválja Máramaroszigeten szeptemberben.
- » A „Floare de colț” elnevezésű országos értekezlet Generál Konferenciától jött meghívottak részvételével (Nilde Itin, a Női Szolgálatok Osztály igazgatója, és Dagmar Dorn, az Inter-Európa Divízió Női Szolgálatok Osztályának igazgatója) szeptember 29. és október 1. között.
- » A „Kelj fel és járj!” éves tábor Méhkerten 2023. június 18–25. között; az egyesület által szervezett projekt folytatása Bukarestben, Aradon, Temesváron, Botoșani-ban, Krajován, Galacon, Nagyszebenben és Dărăbani-ban.
- » Sola Scriptura által szervezett tevékenységek, levelező tanfolyamok, találkozók a különböző központokban, amelyek alkalmat nyújtanak nagyon sok embertársunknak, hogy közvetlen kapcsolatba kerüljenek az evangélium üzenetével.

A különböző osztályok igazgatóinak jelentései bizonnyára kiegészítik majd az itt említett missziós tevékenységek listáját.

Hivatalos találkozók

Június elején az Unió székhelyén vendégül láthattam a Moldvai Hetednap Adventista Egyház küldötteit. Meglátogatott bennünket az elnök, a titkár, a kincstárnok, valamint a Kiadványok- és a Média Osztály igazgatója. Ilie Leahu lelkipásztor a Pruton túli testvérek nevében köszönetet mondott az évek során nyújtott támogatásunkért. A kiadványok, az irodalom és az audio-vizuális anyagok készítése terén nyíltak nevezte az együttműködést, mint ahogy az evangelizáció terén is. „Sosem történt meg, hogy megtagadtátok volna a segítséget, vagy valamilyen kérésünknek ne tettetek volna eleget” – nyilatkozta a Moldvai Unió elnöke. A delegáció tapasztalatcserén vett részt a Speranța TV és a Vocea Speranței Rádió székházánál, a Viața și Sănătatea Kiadónál és a bukaresti „Ștefan Demetrescu” Adventista Liceumnál.

Ciprian Vasile Olinic, az új vallásügyi államtitkár már a kinevezését követő napokban meglátogatta egyházunk

székházát. A nagyjából 90 perces hivatalos látogatás megtiszteltetés volt számunkra. Bemutattam neki egyházunk sajátosságait, és azt, hogy a médiánk, az oktatási és jótékonyossági szolgálataink milyen hatással vannak a romániai társadalomra. Mivel mi nem fogadunk el kormánytámogatást a lelkesítő kar fizetésének fedezésére, a helyi gyülekezetek építéséhez kértem állami támogatást.

Az augusztusi hónapban rövid megbeszélést folytattam a Bukaresti Társadalmi Osztály főigazgatójával, Cosmina-Ioana Simiean Nicolescuval, Uniónk székházában, a Romániai ADRA által szervezett találkozón.

Az „Irántad való törődésből” („Din grijă pentru tine”) elnevezésű, Bukarestben, a Nemzeti Könyvtárban rendezett kampány során találkoztam a vallásügyi és az egészségügyi miniszterrel, valamint a Román Kormány további magasrangú, hivatalos tisztviselőjével.

Következtetések

Egyénenként és egyházként is nehéz időköt élünk. Minden a pusztulás felé halad – mondja Péter apostol (2Pt 3:11) –, és az emberek eltávolodnak Isten Igéjétől, hogy a mulandó, pillanatnyi örömeinkben keressék a gyönyörűséget (2Kor 4:18; Zsid 11:25).

Nagy előjogunk, hogy tanúi lehetünk a végidő eseményeinek, és egy jobb, biblikus alternatívát kínálhatunk fel embertársainknak, amely közelebb viszi őket Istenhez és az üdvösséghez. Csak teljes erőbedobással dolgozva, teljes missziós erőforrásainkat kihasználva, a Szentírás igazságaival egységben élhetjük át azt a tűzpróbát, ami ránk és a világra jön (1Pt 4:12). Csak adventista azonosságunk megőrzése és a hármasságnyi üzenetnek a Szentlélek ereje általi hirdetése révén fogjuk tudni megőrizni hitünket és bátorságunkat, hogy Isten országát hirdessük (Csel 4:31).

„Az Úr hamar eljön. Minden gyülekezetben megtisztító, rostáló folyamatnak kell végbemennie, mert vannak közöttünk gonosz emberek, akik nem szeretik az igazságot, és nem tisztelik Istent. A rostálás idejében élünk, amikor minden rostalendő meg lesz rostálva. Az Úr nem bocsát meg azoknak, akik tudják az igazságot, de nem szólnak, és nem engedelmeskednek parancsolatainak” (Ellen G. White: *Az utolsó napok eseményei*, 173. o.).

„Úgy tűnik, mintha az egyház elesne, de nem esik el. Megmarad, de a bűnösök Sionból ki lesznek rostálva, a konkoly el lesz választva a drága búzától. Ez borzalmas megpróbáltatás, de meg kell történnie” (uo., 180. o.). ■

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

A TITKÁR JELENTÉSE

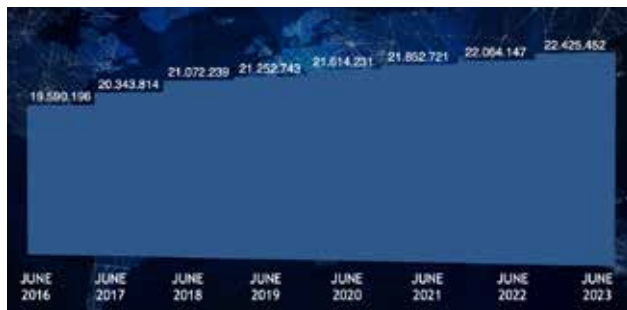
Amikor az egyház elsődleges céljáról beszélünk, legfőképpen Mt 28:19 fejezete jut eszünkbe: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében.” Ez a „Nagy küldetés”, amit az Úr közzölt újonnan alakult egyházával. Noha azóta eltelt 2000 év, az Adventista Egyház ugyanolyan időszerűnek tartja misszióját, és minden tőle telhetőt megtesz, hogy teljesítse azt.

A kapott küldetés teljesítésére tett erőfeszítések között egyáltalán nem elhanyagolhatók a számadatok. Ezek segítenek feltérképezni a missziós módszerek hatékonyságát, mint ahogy a belső missziós erőforrásokat is, hiszen emberek nélkül az egyház nem dolgozhat. A Szentlélek munkálkodik, de emberi eszközöket használ fel a lelkek megmentésére.

Jelentésemben meghívlak, tekintsük át az egyház rendelkezésére álló erőforrásokat, vagyis az egyházat alkotó tagok számát.

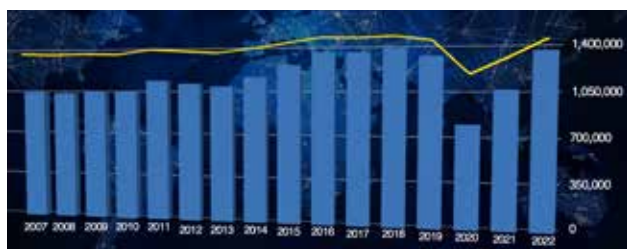
GENERÁL KONFERENCIA (2023. június 30-i statisztikai adatok)

2023. június 30-án egyházunk világszinten 22.425.452 tagot számlált, és 2016 óta évről évre növekedik.

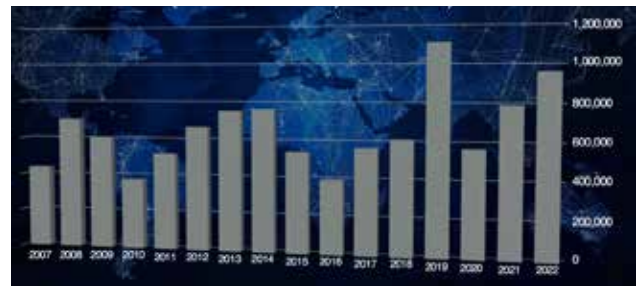
Belépések száma világszinten a 2007–2022-es időszakban

Örömkre szolgál, hogy a világvárvány utáni időszakban egyházunk évről évre növekedett, s így megközelítettük a 2018-as évben jegyzett belépések számát.

Tagság megszűnések a 2007–2022-es időszakban

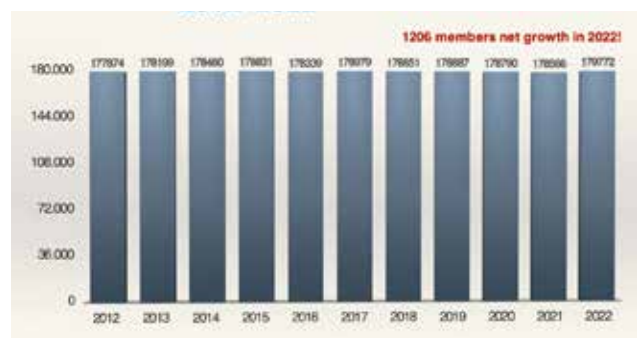
A járvány utáni időszakban megfigyelhető, hogy újból emelkedni kezdett a tagság megszűnések száma.

INTER-EURÓPA DIVÍZIÓ

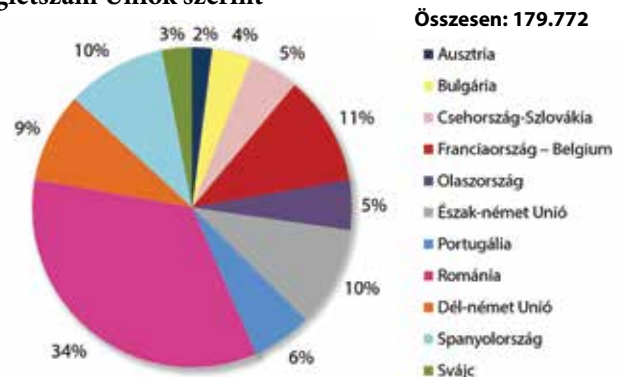
A taglétszám alakulása 2012 óta

2022-ben 1206 személlyel nőtt a Divízió taglétszáma.

Az alábbi ábra az Uniók taglétszámát mutatja. Örömmel tölt el, hogy a Romániai Unió Divízióink taglétszámának 34%-át teszi ki.

Taglétszám Uniók szerint

ROMÁNIAI UNIÓ

Statisztikai adatok 2023. szeptember 30-án

Gyülekezetek	1.076
Csoportok	231
Taglétszám	61.401
Belépések száma	1.750

OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK – összesen 90

Egyetemek	1
Posztliceumok	3
Líceumok	7
Elemi iskolák	19
Gimnáziumok	13
Óvodák	47

EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK

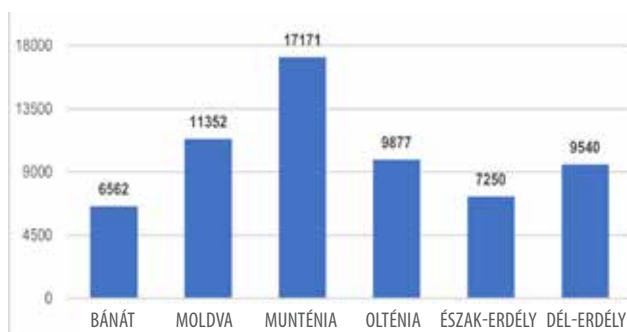
Kórházak (épül)	1
Rendelők	1
Egészségügyi központok	6
Összesen	8

EGYÉB INTÉZMÉNYEK

Kiadók	1
Szociális intézmények (ADRA / Kelj fel és járj!)	2
Adventista Médiaközpont	1
Sola Scriptura központok	51

Taglétszám egyházterületek szerint

A Romániai Adventista Egyház 2023. szeptember 30-án 61.401 tagot számlált. A tagság a következőképpen oszlik meg az egyházterületek között:

A be- és kilépések számadatai

A 2023-as év elején a Romániai Adventista Egyház 61.628 tagot számlált, kilenc hónappal később pedig 61.401 taggal rendelkezett. Év közben 1.750 személy csatlakozott az egyházhoz keresztség, szavazat, tagság áthelyezés vagy kiigazítás által, miközben 1.977 tagot veszítettünk el tagságmegvonás, elhalálozás, tagság áthelyezés és kiigazítás által. Tehát 277 személlyel vagyunk kevesebben.

Belépések / Kilépések
2023. szept. 30-án

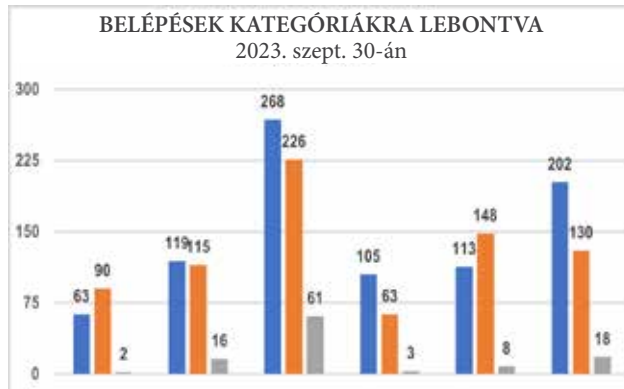
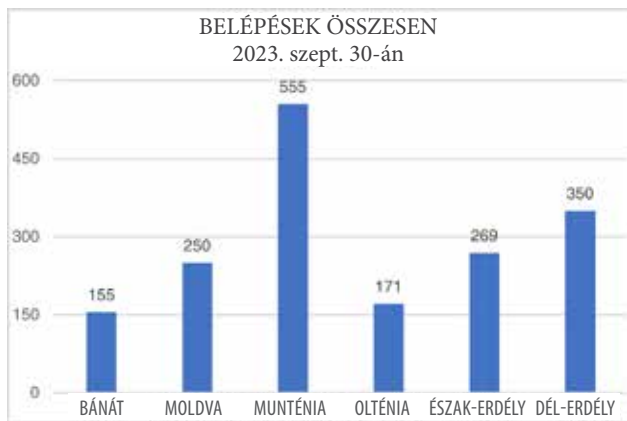

A 2023-as év első 9 hónapjának adatai:

Egyházterület	Taglétszám 2023. január 1-jén	Belépések			Tagság megszűnések			Taglétszám 2023. szept. 30-án	Növekedés/ csökkenés
		Keresztség+ szavazat + újra kereszt.	Tagság átkérése	Kiigazítás	Tagság átkérése	Elhalálozás	Tagságmegvonás/ törlés/ kiigazítás		
Bánát	6.546	63	90	2	64	50	10	6.577	+ 0,47
Moldva	11.306	119	115	16	129	161	73	11.193	- 0,99
Munténia	17.197	268	226	61	217	308	123	17.104	- 0,54
Olténia	9.820	105	63	3	88	148	69	9.686	- 1,36
Észak-Erdély	7.250	113	148	8	156	75	23	7.265	+ 0,20
Dél-Erdély	9.509	202	130	18	110	93	80	9.576	+ 0,70
Összesen	61.628	870	772	108	764	835	378	61.401	- 0,36

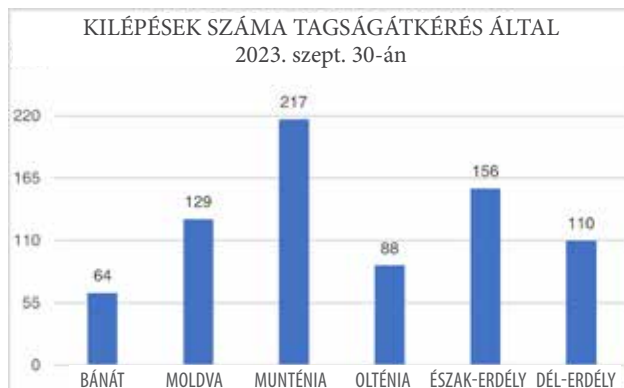
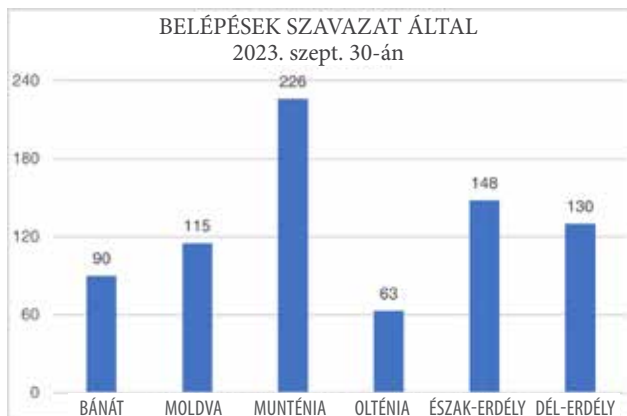
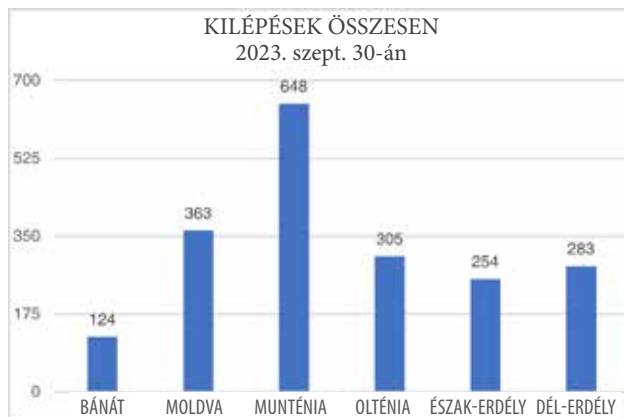
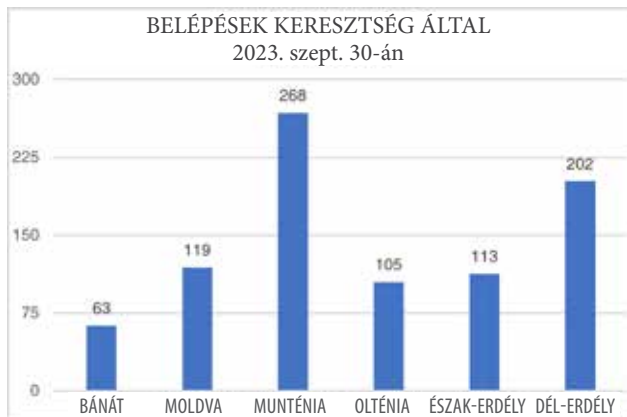
Az alábbi grafikonok bemutatják a belépések számadatait.

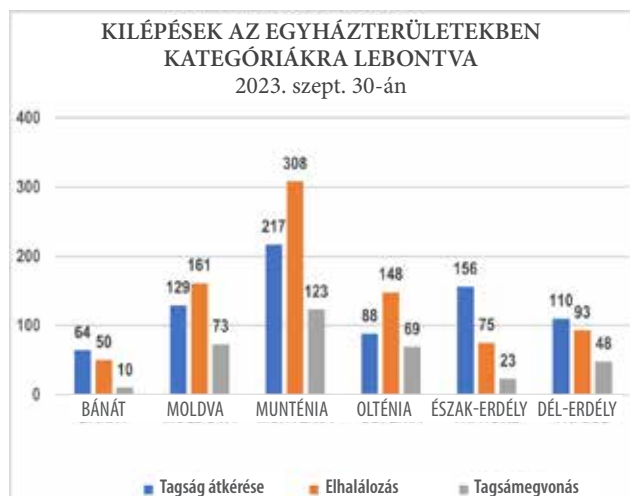
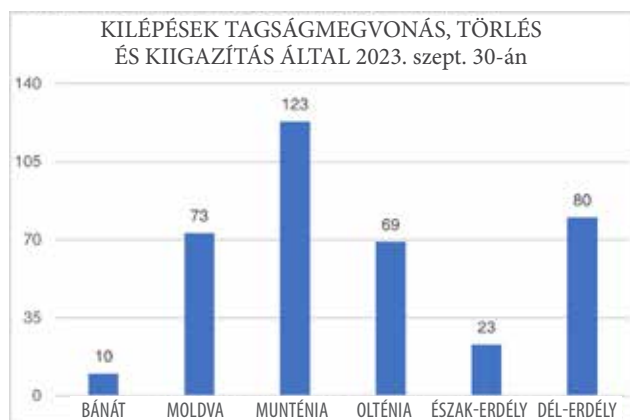
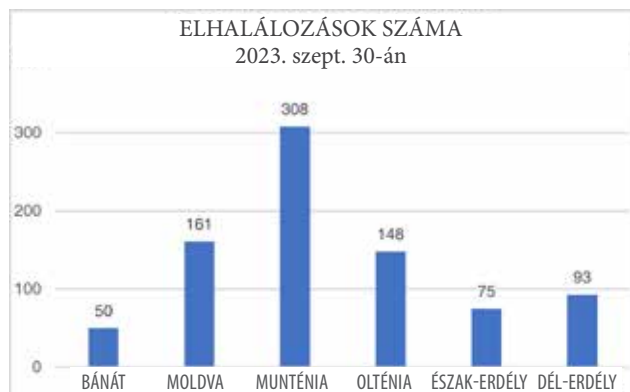
BELÉPÉSEK GRAFIKONJAI

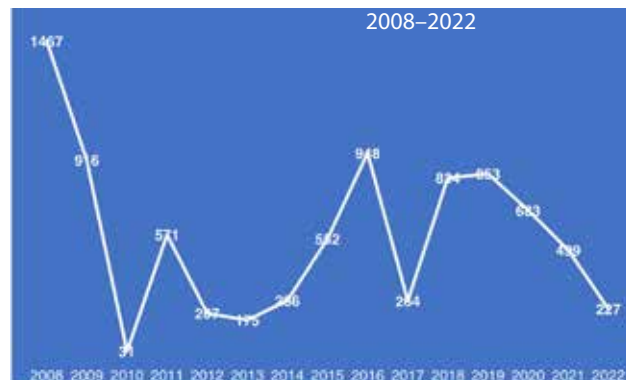
Az alábbi két grafikon a kilépéseket és a kilépések kategóriákra lebontott adatait mutatja be.

KILÉPÉSEK GRAFIKONJAI

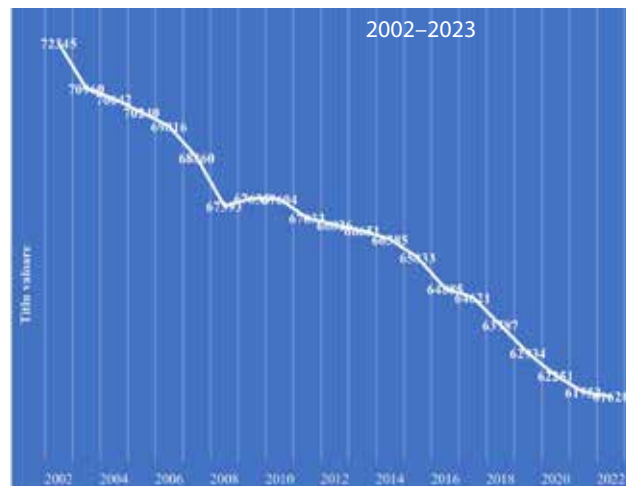

A belépések és a kilépések közötti különbség alakulása az utóbbi 15 évben

A taglétszám alakulása a 2002-2022-es időszakban

2002-től kezdődően 2022-ig 10.717 tagot veszítettünk el, ami évi 535 személy. Egyházunk ebben az időszakban csupán a 2009-es évben könyvelhetett el növekedést. Mindezek ellenére az Adventista Egyház mind világszinten, mind a Divízió és az Unió szintjén hatalmas erőforrásokkal rendelkezik. Istent illeti meg a dicsőség, az advent népek pedig el kell köteleznie magát a misszióra. ■

Georgel Pîrlitu, a Romániai Unió titkára

A KINCSTÁRNOK JELENTÉSE

A költségvetés a jövedelmek tisztességes kezelésének egyik leghasznosabb eszköze. Kifejezi a bejövetelek és a kiadások elosztására vonatkozó szándékot, amellyel a tevékenységek megfelelő működését biztosíthatjuk, ugyanakkor azt is, hogy az előre nem látott tevékenységekre is maradjon egy bizonyos félretett keretünk. Először is át kell tekintenünk a bejövetelek és a kiadások nyilvántartását, hogy láthassuk, miből is indul ki a költségvetés kidolgozása, és hol kell kiigazításokat eszközölnünk annak érdekében, hogy a mindenképpen szükséges kiadáscsökkenések közepette is elérhessük a céljainkat. A célok meghatározása elengedhetetlen, mert csak így kapunk összképet a teljesítendő feladatokról, figyelembe véve a rendelkezésünkre álló valós anyagi erőforrásokat.

Az alábbiakban bemutatok néhány elvet, amely a 2024-es év költségvetésének alapjául szolgált.

A költségvetés formája

A 2024-es költségvetés hasonlít a 2023-ashoz, formailag egyszerű és áttekinthető, következőképpen könnyen követhető mind az elemzés, mind a gyakorlatba ültetés során.

A költségvetés alapja

A költségvetés-tervezet alapját a 2022–2023-as tevékenységi ciklus képezi. Alapul tehát a 2022 októbere és 2023. szeptembere közötti időszak bejöveteleinek 90%-a, azaz 13.117.136 lej szolgál.

Adatgyűjtés, elemzés és a levont következtetések beépítése a költségvetésbe

A kincstárnok az adminisztrátorokkal és az Unió bizottságával több szakaszban elemezte a költségvetési igényeket, és esetenként elvégezte a szükséges kiigazításokat, a végső forma kialakítása pedig a Pénzügyi Osztályra hárult.

Megjegyzések és magyarázatok

Személyzeti költségek

Az Unióhoz az alábbi személyzeti kategóriák tartoznak: lelkesek (24 fő), adminisztrációs személyzet (24 fő) – összesen 48 személy. Az új költségvetés szerint a személyzeti költségek a „bruttó” tized 57,9%-át teszik ki.

Az Unió teljes személyzetének járulékai az érvényben levő törvények értelmében minimálisak, és az Unió megfelelő működését segítik elő.

Feltételezett kiadások

A költségvetés előkészítésekor a feltételezett 5,5 lej/euró árfolyamot vettük figyelembe. A Nemzeti Bank 7%-os inflációt prognosztizált 2024-re, ami negatív hatással lehet a költségvetési évre.

Az alábbiakban bemutatjuk az egyházterületek tizedből származó bejöveteleit a 2023-as év január-szeptemberi időszakában, mindezt összevetve a 2022-es év hasonló időszakával.

EGYHÁZ-TERÜLET	*2023-as árfolyam				*2022-es árfolyam				*inflációs ráta	
	2023		2022		2023 / 2022					
	TIZED		Átlag/tized/tag/év		TIZED		Átlag/tized/tag/év		NÖVEKEDÉS	
	RON	EUR	RON	EUR	RON	EUR	RON	EUR	%	% Aktualizálva
BÁNÁT	9.937.052	2.012.038	1.511	306	9.123.719	1.848.703	1.390	282	108,9%	98,7%
MOLDVA	19.235.196	3.894.710	1.719	348	17.327.535	3.511.010	1.526	309	111,0%	100,6%
MUNTÉNIA	26.951.338	5.457.062	1.576	319	25.733.459	5.214.269	1.499	304	104,7%	94,9%
OLTÉNIA	14.255.983	2.886.528	1.472	298	12.533.817	2.539.678	1.269	257	113,7%	103,0%
ÉSZAK-ERDÉLY	9.518.327	1.927.255	1.310	265	8.859.602	1.795.186	1.222	248	107,4%	97,3%
DÉL-ERDÉLY	14.657.964	2.967.920	1.531	310	13.321.740	2.699.331	1.396	283	110,0%	99,7%
ÖSSZESEN	94.555.860	19.145.513	1.540	312	86.899.872	17.608.177	1.407	285	108,8%	98,6%

* www.bnr.ro, www.insse.ro

A tized teljes összege 2023 januárja és szeptembere között az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva 8,8%-kal nőtt. Ez abszolút értékben 7.655.988 lejes növekedés. Figyelembe véve a 9,4%-os inflációs rátát, a 2022-es évhez viszonyítva 1,4%-os csökkenést jegyeztünk a tized terén.

Ebben az időszakban a nemzeti pénznem ingadozott az euróhoz képest, az átlagárfolyam 4,9388 lej/euró volt.

A valutában befolyt tized 1.537.336 euróval volt több, mint az előző évben.

A szombatiskolai adományok összege 2023. szeptember 30-án 4.327.802 lejt tett ki, ami 500.882 lejjel volt több a 2022-es év hasonló időszakában befolyt összegénél (3.828.157 lej). A szombatiskolai adományok összege a 2023-as év január-szeptemberi időszakban az egyházterületekre lebontva a következőképpen alakult:

Bánát – 467.746 lej	Olténia – 616.026 lej
Moldva – 970.719 lej	Észak-Erdély – 495.207 lej
Munténia – 1.198.727 lej	Dél-Erdély – 579.377 lej

Megfigyelhető, hogy az előző év hasonló időszakához képest mind a tized, mind pedig a szombatiskolai adományok összege növekedett, miközben a taglétszám ugyanabban az időszakban 351 személlyel csökkent. Míg egyházunk 2022. szeptember 30-án 61752 tagot számolt, 2023. szeptember 30-ára a taglétszám 61401-re csökkent. Ez azt jelenti, hogy az összes adomány 12%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest.

A 2024-es költségvetés előkészítése érdekében a következőket vettük figyelembe:

Az Unió célkitűzései 2024-re

A lelkeszi lakások felújítási munkálatai

Noha sok az igénylés, el kell ismernünk, hogy a szükségletekhez képest csupán szerény összegeket különíthetünk el erre a célra, mivel kevés erre fordítható anyagi forrás áll rendelkezésünkre. Megjegyzendő, hogy a 2022-es évtől kezdődően a szombatiskolai adományok és a hálaadományok (amely összeggel eddig az egyházterületek rendelkeztek), ahogy az imaheti adományok

és a 13. szombati adományok egy része is (mely összeg eddig az Uniót illette meg) az egyház világszéles pénzügyi rendszerébe folynak be, a globális missziómunka finanszírozása végett.

Kiemelt fontosságú befektetések: a Méhkerti Központ

A Méhkerti Adventista Képzési Központ a romániai adventista áldozatvállalás, misszióelküldés és oktatás jelképe. Története 1931-ben kezdődött a Bibliaintézetnek otthont adó épület felavatásával. Az intézmény egészen 1949-ig jelentős bázisa volt a 14 lelkészi évfolyamnak. Két ízben államosították (1943-ban és 1956-ban), kétszer lett visszaszolgáltatva (1945-ben majd 1999-ben), 2000-ben pedig alapos felújításon esett át. Az épület állagának fokozatos romlása azonban komolyabb beavatkozást tett szükségessé, következésképpen 2022-ben nagyméretű restaurációs munkálatok kezdődtek el, és új, a modern egyházi szükségleteknek megfelelő helyiségek is épültek. A felújítási munkálatok befejezését a 2024-es év első negyedévére tervezzük.

Mindezek mellett az idei év márciusában megnyitottuk a központot, ami különböző összejövetel, táborok, képzések és kongresszusok szervezését tette lehetővé. Az épületegyüttes képes kielégíteni az országos, területi vagy helyi ügyosztályok igényeit. A tágas konferenciaterem, a 6 ülésterem, a sportpályák, a korszerű étkező és a 89 szoba 220 személy ellátását biztosítja.

Hálásak vagyunk Istennek mindazért, ahogyan az idők során vezette a munkálatokat, ugyanakkor értékeljük az Adventista Egyház tagjainak nagylelkűségét is, hiszen ők tették lehetővé ennek a projektnek a megvalósulását. Azzal a reménnyel tekintünk a jövőbe, hogy az ország központi régiójában található Adventista Képzési Központ hozzájárul majd ahhoz, hogy a Romániai Hetednapos Adventista Egyház eleget tegyen missziós küldetésének.

Az egyházterületekkel, az Inter-Európa Divízióval és a Generál Konferenciával közösen finanszírozott missziós tervek

Az egyházterületek, az intézmények és az ügyosztályok az Unió közvetítésével teljes vagy részleges anyagi támogatást igényelhetnek a Divíziótól és a Generál Konferenciától. Ennek érdekében szorgalmazzuk, hogy a felső szintű vezetés nyújtson megfelelő tájékoztatást a finanszírozási lehetőségekről és eszközökről. A 2019. május 15-i 111-es határozat értelmében az összes pályázat megtalálható a Pályázati Jegyzékben (Project Registration Table).

Adventista Médiaközpont

2021-ben határozat született arról, hogy az egyházterületek 5 évig (2021–2025) a befolyt tized 2%-ával támogatják a Médiaközpontot. A Romániai Unió 2023-ban a teljes tized 1,5%-ával járult hozzá a média támogatásához, és ez így lesz 2024-ben is.

Költségvetésen kívüli alapok

A költségvetési tervezet jelentős, nem tizedből származó bejövettel is számol, nevezetesen a felekezetekhez tartozó intézményeknek utalt állami támogatással. A Pénzügyi Osztály megfelelő támogatást nyújt mindazoknak, akik ilyen alapokat szeretnének megpályázni (lásd a 2014. november 4-i, 984-es számú, a 2001/82-es módszertani és alkalmazási normák kibővítésére vonatkozó kormányrendeletet, valamint a 2002/1470-es kormányhatározatot szabályzó előírásokat).

Következtetések

„Az Úr hegyén a gondviselés” (1Móz 22:14).

Minden előttünk álló év egy újabb vizsga. Nem ismerjük a kimenetelét, a kihívásait, viszont tudjuk, hogy aki vizsga elé állít bennünket, az gondoskodni is fog rólunk, hogy kivívhassuk a győzelmet. Isten majd a megfelelő pillanatban közbelép, nem korábban, nem később, hanem a megfelelő pillanatban.

Hatalmas megkönnyebbülés és öröm volt Ábrahám szívének, amikor átélhette ezeknek a szavaknak a teljesedését! Nem ismerte a részleteket, de tudta, hogy Isten gondot fog viselni róla. Ez ugyanakkor hatalmas jóindulés is! A gondot viselő Úr készítette elő a Bárányt az áldozatra. Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit, lejött, és önmagát áldozta, hogy üdvösséget szerezzen a bűnösöknek.

Ábrahám szavai – „Az Úr hegyén a gondviselés” – beteljesedtek. Isten egy kost rendelt áldozatul Izsák helyett. Az áldozathoz való fát Izsák vitte, az emberiség bűneit pedig Jézus hordozta. A halált érdemeljük, de Jézus meghalt helyettünk és értünk, hogy megváltson az örök haláltól és az Istentől való elszakadástól.

Ábrahámhoz hasonlóan hiszünk, örvendünk és várjuk azt a napot, amikor az Úr nekünk is megadja az előkészített jutalmat, amit megígért, és így szól majd: „Jól vagyon jó és hű szolgálom... menj be a te uradnak örömébe” (Mt 25:21). ■

Emil Jigău, a Romániai Unió kincstárnoka

ALÁBECSÜLÉS ÉS MEGBECSÜLÉS

„MIVEL KEDVES VAGY AZ ÉN SZEMEIMBEN,
BECSES VAGY ÉS ÉN SZERETLEK: EMBEREKET ADOK
HELYETTED, ÉS NÉPEKET A TE ÉLETEDEDÉRT.”
(ÉZS 43:4)

Jól ismerjük Pál apostolnak a fiatal Timóteushoz intézett szavait: „Senki a te ifjúságodat meg ne vesse, hanem légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban” (1Tim 4:12).

De vajon miért nem intézte ezt a tanácsot azokhoz a hívőkhöz, akik alábecsülték Timóteust, pontosabban az ő fiatalságát? Megtehetette volna, mégis közvetlenül neki mondta ezeket a szavakat: „Senki a te ifjúságodat meg ne vesse!”. Timóteus ellenkezhetett volna: „De hát, édes bátyám, mit tehetnék, hiszen nem az én hibám, hogy alábecsülnek? Nekik van szükségük ilyen tanácsra, vagy inkább parancsra.”

Valójában azonban Pál a hívőket is óvta attól, nehogy alábecsüljék Timóteus fiatalságát. Íme: „Hogyha pedig megérkezik Timóteus, meglássátok, hogy bátorságos maradása legyen nálatok; mert az Úrnak dolgát cselekszi, mint én is. Senki azért őt meg ne vesse: hanem bocsássátok el őt békességgel, hogy hozzám jöhessen; mert várom őt az atyafiakkal együtt” (1Kor 16:10-11).

Állítsuk szembe a „példa” és az „alábecsülés” kifejezéseket. Ha nem nyújtasz példát a hívők számára, akkor megvetnek, és senki sem fog a segítségére sietni. Rád hárul a kötelezettség, hogy előre lásd és semlegesítsd a lehetséges alábecsülést azzal, hogy példát mutatsz potenciális meg-

vetőid előtt. Miben is? „A beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban”. Ha megvetnek, valószínűleg a helytelen magatartásoddal provokáltad ki a megvetést.

De vajon a jó viselkedés az alábecsülés minden formájától megvéd? Nem feltétlenül. Az emberek megvetnek akkor is, ha minden tekintetben jó példát mutatsz. Mindig akadnak egyesek, akiknek az ellenszenvével nem tudsz mit kezdeni.

Saul király kezdetben kicsinek tűnt a maga szemében (1Sám 15:17). Íme, hogyan mutatta be őt a próféta: „És Sámuel monda az egész népnek: Látjátok-e, akit választott az Úr? Hogy nincsen hozzá hasonló az egész nép között! Akkor felkiáltta az egész nép, és monda: Éljen a király! [...] Némely kaján emberek azonban azt mondák: Mit segíthet ez rajtunk? És megvetették őt, és ajándékot nem vivének néki. Ő pedig olyan volt, mintha semmit sem hallott volna” (1Sám 10:24, 27).

Ezek a „kaján” emberek alábecsülték Sault. És mi volt a reakciója? Úgy tett, mintha nem hallaná. Sőt, mi több, miután legyőzte az ammonitákat, „a nép monda Sámuelnek: Kicsoda volt az, aki mondá: Saul fog-e rajtunk uralkodni? Adjátok elő a férfiakat, hogy megöljük őket! Saul azonban azt mondá: Senkit se öljetek meg a mai napon, mert ma szerzett szabadulást az Úr Izráelnek” (1Sám 11:12-13).

A narcisztikus embereket különösen bántja, ha nem kapnak kellő figyelmet, ha megvetik, számba se veszik, nem értékelik és nem dicsérik őket. Aki azonban „kicsi a maga szemében”, mint életének ebben a szakaszában Saul, annak úgy kell reagálnia a megvetésre, hogy nem figyel rá, pontosabban úgy kell tennie, mintha nem hallaná, és őrizkednie kell a bosszúállástól.

„Senki a te ifjúságodat meg ne vesse!” Az ifjúságot, tehát, de mi van az időskorral? Erre vonatkozóan is tanácsol a Biblia. „Az ősz ember előtt kelj fel, és a vén ember orcáját becsüld meg, és félj a te Istenedtől. Én vagyok az Úr” (3Móz 19:32). Pál apostol is utalt rá: „Az idősebb embert ne dorgáld meg, hanem intsd, mint atyádat” (1Tim 5:1).

A Biblia teljes körű, részrehajlás nélküli tiszteletre szólít fel, ami a második nagy parancsolatban is elhangzik: „Szeresd felebarátodat, mint magadat” (3Móz 19:18; Mt 22:39). Nem tehetted meg pont ő, a „megvénhedett Pál” (Fil 9), hogy megfelelkezzen az idősekről.

A 15. zsoltsárban be vannak mutatva annak az embernek a tulajdonságai, aki az Úr szent hegyén, az Úr sátorában lakozik. Többek között elhangzik a következő kijelentés is: „A megbélyegzett utálatos az ő szemeiben, de az Urat féltőket tiszteli”

(Zsolt 15:4). Hogyan értelmezhető ez az üdvösséget elnyerő ember által gyakorolt megvetés?

Íme, a magyarázat: „Az eszményi ember helyesen mérlegeli embertársait, és meglátja igazi természetüket. Nem védelmezi a gonosztságot, viszont nem fogadja el mások részéről a hamis vádakot (»Nem rágalmaz nyelvél; nem tesz rosszat felebarátjának, és nem szerez gyalázatot rokonainak« – Zsolt 15:3), kész mindenkinek igazságot szolgáltatni, és kiegyensúlyozottan ítélkezik. »Micsoda áttörést jelenthetne a társadalomban, ha ezt az elvet alkalmaznák« (Davison)” (Adventista Bibliakommentár, 3. köt., 663. o.).

A valaha élt leginkább alábecsült személy Megváltónk, Jézus Krisztus volt. Erről jövendölt Ézsaiás próféta: „Utált és az emberektől elhagyott volt, fájdalomak férfja és betegség ismerője! Mint aki elől orcánkat elrejtjük, utált volt; és nem gondoltunk vele” (Ézs 53:3). Lukács evangélista a következő információkkal szolgál: „Heródes pedig az ő katonáival egybe semminek állítván és kicsúfolván őt, minekutána felöltöztette fényes ruhába, visszaküldé Pilátushoz” (Lk 23:11).

A megtért emberek nem vetik meg Megváltójukat, hanem csodálják és hirdetik Őt, és várják dicsőséges megjelenését. A következő figyelemztetés pedig azokhoz szól, akik továbbra is alábecsülik és megtagadják Jézust: „Lássátok meg, ti megvetők, és csodálkozatok és semmisüljetekek meg; mert én oly dolgot cselekszem a ti időtökben, oly dolgot, melyet nem hinnétek, ha valaki elmondaná néktek” (Csel 13:41). Az itt említett „megsemmisülés” kifejezés a héber *tamahu* szóból ered, aminek jelentése „elcsodálkozni”. Biztosak lehetünk abban, hogy az Üdvözítő javíthatatlan alábecsülői is meg fognak semmisülni.

Hogyan viselkedünk mi? Alábecsüljük a Megváltót? Semmiképpen sem! De vajon értékeljük kellőképpen? Csak azok fogják örömmel fogadni az Ő dicsőséges megjelenését, akik igazán értékelik és mindennél jobban szeretik Őt. Eközben pedig megvetői sírni fognak és elpusztulnak.

Melyik csoporthoz tartozunk? Uram, kérünk, gyújts világosságot bennünk, és nyerj meg végérvényesen Magadnak! Ámen! ■

ÉRTÉKES VAGY ÉS SZERETLEK! STEFAN RADU

A BIBLIA TELJES KÖRŰ,
RÉSZREHAJLÁS NÉLKÜLI
TISZTELETRE SZÓLÍT FEL,
AMI A MÁSODIK NAGY
PARANC SOLATBAN IS
ELHANGZIK:
„SZERESD FELEBARÁTODAT,
MINT MAGADAT”
(3MÓZ 19:18; MT 22:39).

Dr. Ștefan Radu, nyugdíjas lelképásztor, a hittudományok doktora

30 ÉVE A BÖRTÖNSZOLGÁLATBAN

Harminc évvel ezelőtt, 1993 őszén alakult meg a Humanitárius Börtönszolgálat. A kommunizmust éppen hátra hagyó világ azonban még nem volt felkészülve erre a munkára. De az Úr sosem vár arra, míg az ember késznek érzi magát! Ezzel magyarázható, hogy az ország különböző börtöneiben már az 1990-es évektől kezdődően működtek önkéntes csoportok, ezzel igazolva, hogy ahol az ember nem lát hivatalos megoldást, ott Isten tevékeny és képzett embereket állít elő.

mániai Hetednapi Adventista Egyház tagjainak, akik az elmúlt 30 év alatt minden héten felkínálták a foglyoknak az Igét, az idejüket és a szeretetüket; a börtönök **több ezer alkalmazottjának**, aki az eltelt 30 év alatt biztosította számunkra a bejárást, a biztonságot és a támogatást, hogy találkozhatunk a rabokkal. És végül hálásak vagyunk a **több ezer fogvatartottnak**, aki igennel válaszolva önkénteseink és a Szentlélek felhívására, részt vett az egészségügyi-, oktatási- és imádati alkalmakon.

OLTÉNIAI KERESZTELENDŐK

A tapasztalatok

Bármilyen fegyintézetbe való bejutás önmagában is érdekes tapasztalat! Az intézmény elhagyásakor életed ismeretlen elemekkel gazdagodik. Ha egyetlen rab is visszautasítja a felhívást, és nem hajlandó részt venni az Istenimádaton, megfogalmazódik benned a kérdés, hogy vajon nem tehetél volna többet érte, vagy talán épp miattad nem sikerült meglátnia benned Krisztust... A pozitív fogadtatás azonban öröm-

Ma, 30 év múltán szeretnénk köszönetet mondani **Istennek**, hiszen Tőle kaptuk a kegyelmet, az erőt és az egészséget, hogy az Ő nevében szolgálhassunk. Köszönetet mondunk a **börtönszolgálat úttörőinek** országhatárokon belül és kívül, akiket ismerünk, de azoknak is, akikről csak az Úrnak van tudomása; a **több száz bebörtönzöttnek**, aki a kereszten függő gonosztevőhöz hasonlóan kitérte szívét Isten Igéje előtt, és megkeresztelkedett. Hálásak vagyunk a **több ezer önkéntesnek**, a Ro-

KERESZTSÉGRE VÁRVA A BÁNÁTI EGYHÁZTERÜLETBEN

KERESZTELENDŐK A MOLDAVI EGYHÁZTERÜLETBEN

KERESZTSÉG A MUNTÉNIAI EGYHÁZTERÜLETBEN

KERESZTSÉG AZ ÉSZAK-ERDÉLYI EGYHÁZTERÜLETBEN

KERESZTSÉG A DÉL-ERDÉLYI EGYHÁZTERÜLETBEN

mel tölti be a szíved, és azt az érzést kelti benned, hogy van célja az életednek: megmenteni embertársaidat!

Rengeteg tapasztalatot szereztünk mind a börtönben, mind a börtön falain kívül, a fogvatartottak családjaiban, akik könnyes szemmel várják a viszontlátás napját! Tapasztalat volt számunkra az is, amikor a büntetésüket töltő elítéltek gyermekei eldöntik, hogy folytatják iskolai tanulmányaikat, vagy hogy nem tagadják meg a szüleiket, ahogy az is tapasztalatként él bennünk, hogy az iskolákban, líceumokban, egyetemeken a Humanitárius Börtönszolgálat önkéntesei a rabokkal együtt tanulságos előadásokat tartanak „Így igen, így nem!” címmel.

Minden keresztség egyedi tapasztalat, és örökvényű módon igazolja a tény, hogy „ahol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővelkedik” (Róm 5:20).

„Jézus élete harminc éven keresztül a szorgalom és a kitartás élete volt. Ő, a mennyei Fenség egyszerű munkásruhában járta az utcákat. Munkája végzése közben meredek sziklákat kellett megmásznia, és Isten nem küldött angyalokat, hogy szárnyaikon hordozzák Őt a kimerítő úton, vagy hogy erőt adjanak neki alázatos küldetése teljesítéséhez. Mindezek ellenére, amikor a mindennapokban saját családjának létfenntartásáért dolgozott, ugyanolyan erővel rendelkezett, mint amikor a Galileai-tenger partján csodát téve látta el élelemmel az ötezer éhező lelket” (Ellen G. White: *The Truth About Angels*, 167. o.).

A Humanitárius Börtönszolgálat önkéntesei számára az elmúlt harminc év a szorgalom és a kitartás évei voltak. Ők is egyszerű embereként járnak az utcákat. A börtönök kapuiban várva ők is hol felfelé kapaszkodnak, hol lefelé tartanak. Noha mindig mellettük vannak, az angyalok mégsem viselik helyettük a terhet. Mindezek mellett amikor szolgálatot végeznek a börtönökben vagy a börtönfalakon kívül, ők Uruk, Jézus Krisztus erejének áldásában részesülnek!

Szeretnél te is ilyen tapasztalatokat szerezni? Szólj a lelkipásztorodnak, és jelentkezz a Humanitárius Börtönszolgálat önkénteseinek csapatába! ■

HIVATÁSTUDATBÓL SZOLGÁLNI ADALBERT GHEJAN

A HUMANITÁRIUS BÖRTÖNSZOLGÁLAT ÖNKÉNTESAI SZÁMÁRA AZ ELMÚLT HARMINC ÉV A SZORGALOM ÉS A KITARTÁS ÉVEI VOLTAK. ŐK IS EGYSZERŰ EMBEREKÉNT JÁRJÁK AZ UTCÁKAT.

Adalbert Ghejan, a Humanitárius Börtönszolgálat alelnöke

AZ ÁLDÁS BŐSÉGE ISTEN KEGYELMÉNEK KÖVETKEZMÉNYE

Az áldás az ószövetségi történetekben sohasem egyéni, hanem mindig, következetesen a közösségben jelenik meg.

Jellegzetes, ahogyan Bálám átok helyett megáldja Izraelt. Ugyanakkor ebben a dicséretben nem szerepel kifejezett formában a *jajin* (szőlőlé) szó, ám implicite mégis benne rejlik.

*Mily szépek a sátraid,¹ Jákob,
a hajlékaid, ó, Izráel!
Mint hosszan elnyúló völgyek,
mint folyó² mentén a kertek,
mint az Úr ültette aloék,³
mint víz mentén a cédrusok.
Kicsordul a víz kútjai vödréből,
vetése vízben bővelkedik.
Királya hatalmasabb Agágnál,⁴
és királyi hatalma fölemelkedik. (Num 24,5-7)*

Az áldás a víz bősége, a sátrak rendezettsége, a növények sokaságának gazdagsága, mindez azonban nem a véletlen műve, hanem Isten tette, az ősöknek adott ígéretek beteljesedése. Az áldás a föld és terméseinek gazdagságát jelentette, az átok mindezen javak visszavonása. Vagyis nem lesz sem folyó, sem forrás, nem lesznek rendezett sátrak, nem lesznek gazdagon gyümölcsstermő növények és fák, nem lesznek rendezett szőlőültvények, nem lesz hangos a lég a szüretelő családok boldog és meghitt énekeitől, mert az Úr valamiért megvonja ezeket az áldásokat. Az áldás kenyeri mellett ott lakozik Izrael életében az áldás kelyhe, amely csordulig van megtöltve színmusttal. Az Örökkévaló úgy vonul be az emberek közgondolkodásába, még a pogány kultúrákban is, hogy Ő a történelem Ura. A honfoglalás után, még évszázadokon át, a történelem Ura mellett az izraeliták megtűrték egy másik istent, Baált, akit a termékenység urának tartottak a népek és nemzetek. Az áldást a papok szóban továbbították a letelepült törzsek számára, a nagyon híres „Ároni áldás” formájában.

*Áldjon⁵ meg tégedet⁶ az ÚR,
és őrizzen⁷ meg téged!
Ragyogtassa⁸ rád orcáját az ÚR,
és könyörüljön⁹ terajtad!
Fordítsa¹⁰ feléd orcáját az ÚR,
és adjon¹¹ neked békességet!¹² (Num 6,24-26)*

A kohániták számára – bizonyos fokig – az egész szolgálatuk koronáját és egyben pecsétjét jelentette a fenti papi áldás. Figyeljük meg, hogy a háromszoros ál-

dás három soros tagoltságú! Az elsőben három, a második sorban öt, a harmadikban hét szó áll. Az áldásban fokozatosan emelkedő sorrend jelenik meg, legalábbis a szavak számát¹³ illetően.¹⁴

„Fokozatosan emelkedik az anyagi áldásért és védelemért való imától az isteni kegyet kérő fohászhoz, és abban a kérésben éri el csodálatos tetőpontját, hogy részesítse Isten legértékesebb adományában, a ’shalom’-ban, a békében: abban az eszményi, mennyei adományban, amelyben minden szellemi és anyagi jólét belefoglalatik.”¹⁵

Az Ároni áldás jelentette az egyik legnagyobb hatású vallásos cselekményt a jeruzsálemi templom szentélyében. Sőt, a zsinagógai istentisztelet egyik központi elemeként tartjuk számon napjainkban is. A szentélyben külön emelvényről hangzott el az Ároni áldás, a mindennapi áldozat bemutatását követően, reggel és este. A zsinagógai szertartás rendjében az ún. *Semóne* eszré (amidá) imában jelenik meg a papi áldás.

Az askenázi rítus szerinti istentiszteleten a rabbik kizárólag olyan ünnepek alkalmával mondják el az Ároni áldást, amikor az nem esik szombati napra. Ezzel szemben a szefárdi zsinagógákban szombaton is elmondják a kohénok az Ároni áldást.

Olyan szokások is kialakultak a zsinagógai liturgiában, miszerint az elhangzó Ároni áldás alatt a jelenlevő édesapa a gyermeke(i) feje fölé terjeszti ki kezét, és a kohénnal együtt mondja az áldás szövegét. Mi több, a reformációt követően a protestáns közösségekben kiemelkedő főünnepek alkalmával felhangzik az ősi Ároni áldás dicsőítő szövege.¹⁶

A békesség a rabbik tanítása szerint világunk egyik fontos oszlopa, e nélkül nem lenne társadalmi béke. Ezért köszönnek a vallásos zsidók az utcán is a *sálóm* kifejezés gondolatával.

A zsinagógai istentisztelet ezekkel a gondolatokkal fejeződik be: „Aki békét teremt az Ő magasságaiban, adjon békét nekünk!” Nem csupán önmagunkkal kell békességben lennünk, hanem másokkal is. A béke nem negatív fogalom, és nem egyenlő a tétlenséggel.¹⁷ Az eljövendő messiási kor legfontosabb ismertetőjegye a mindenséget átformáló békesség lesz.

A földműves és a paraszti élet a mindennapokban rászorult a termékenység áldására. A szentélyből távozó minden esetben megkapták – mintegy útravalóul – a papság áldását, amelyet Istentől eredeztettek. Legyen rajtunk is mindenkor a Teremtő gazdag áldása és kegyelme!

1. A rabbinikus értelmezés szerint a *sátrak* kifejezésen a Tóra sátrait is lehet értelmezni, a hajlékok alatt, pedig a leendő zsinagógák értendőek. Megjelennek Bileám lelki látásában Izrael leendő iskolái és zsinagógái, amelyek mindenkor Izrael szellemi erejének kiapadhatatlan forrásai lesznek. Szanh. 105b; Targ. ps. Jón. i. h. Ezzel kapcsolatban lásd:

SCHÖNER Alfréd: *Mérleg. Válogatott beszédek, cikkek, tanulmányok.* OR – ZSE, é. n. 21. és kk. o.

2. Izrael táborhelyei olyanok, mint nagy, egymás mellett elnyúló termékeny területek, amelyeket a folyók tesznek igazán termékenyvé. HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri. Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 256. o.

3. Az aloé a gazdagság és termékenység kifejeződését jelenti. Aloéból készítették az ókori világban a legfinomabb fűszereket, amelyek nagyon egészségesek voltak azok számára, akik rendszeresen fogyasztottak belőle.

4. *Agág* kifejezés jelentése: 'égni, harcias módon viselkedni, magasnak, óriásnak lenni'. Az amálekita királyok ismert és az ókorban használatos címe, rangja. A bibliai Hámán is agágita volt. Az amálekíták megtámadták a honfoglaló izraelitákat, mielőtt bejutottak volna az ígért földjére.

5. Az áldás az életre, az egészségre és a jólétre vonatkozik. Papi áldásnak nevezik és három egyszerű kérés, kívánság található meg benne. Bővebben: HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri, Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 65. o.

6. Azért található egyes számban a felhangzó megáldás, mert Izrael egységét deklarálja.

HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri. Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 65. o.

7. Az örökösés olyan védelmet jelent Izrael számára, amelyet az Örökkévaló terjeszt ki népe fölé. A rabbik tág értelmet adnak az iménti mondatnak. „Áldjon az Úr gazdagsággal, vagyonnal. De őrizze meg az övét Isten attól, hogy az áldás nyomán kialakult vagyon rabszolgájává váljon a népe. Bővebben: HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri. Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 65. o.

8. A világosság a T'nakban a boldogságnak, a tisztaságnak, az igazi és mély barátságnak a szimbóluma. A rabbik a „ragyogtassa” kifejezést lelki vonatkozásban értelmezik, ami az igazi tudásra és az erkölcsi belátásra vonatkoztatható. A *Szifré* ezzel kapcsolatban így fogalmaz: „Adja Ő neked a szemek világosságát, a sekhina fényét, hogy égjen a prófécia tüze gyermekeid lelkében, ragyogja be a Tóra világossága otthonodat.” Bővebben: HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri. Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 66. o.

9. Minőségileg többet jelent: *őrizzen meg tégedet*, mint az előző gondolatban. Isten könyörölete jóságos és teljesíti az egyén kéréseit, kívánságait. A *Szifré* így fogalmaz: „Adjon Ő neked kegyet embertársaid szemében.” Jelenti ez azt, hogy az áldásban részesült mások szemében szeretetre érdemessé válik, akiben az Örökkévaló kedvét leli, annak fognak örülni a teremtmények is. Bővebben: HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri. Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 66. o.

10. Jelenti Isten figyelmének érdeklődését és jó szándékát az ember életében.

11. „Adjon békességet” – Isten legnagyobb adománya, nem az emberek sajátja, hanem Isten jelleméhez tartozik.

12. Az Ároni áldás pecsétje a békesség.

A *sálóm* nem csupán a bajtól és szerencsétlenségtől való megmenekülést jelenti, hanem egészséget, jólétet, biztonságot és nyugalmat, az Istentől származó békességet. Feloldja az emberi lelket nyugtalansága alól, s egyben marandóságot jelent az emberi lét szintjén. Bővebben: HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri, Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 67. o.

13. Az akkád költészet jellegzetessége a 2+2 metrum, majd a későbbiekben megjelent a 2+3 és a 3+3 két soros metrikumú egység, amely alapvető hatást gyakorolt a bibliai szövegekre. A struktúrával kapcsolatosan bővebben: SIMON Zsolt: *A Jóna 2. fejezetében található ima analízise*, Kézirat, Budapest, 2008, 4. és kk. o. Illetve: TOKICS Imre: *Menedékvárosok. A ius talionis és az asylum városok jogi, vallási és kutúratörténeti jelentősége a T'náchban, Intézménytörténeti Vázlat.* PhD Diszsertáció, Adventista Teológiai Főiskola és az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Iskola, Budapest, 2012, 53. o.

14. Bét Hillél iskola tanítása szerint a szent dolgokban a kevesebből a több irányába kell haladni. Bővebben: SAFRAI, S.: *Bet Shammai, Hillel School of Shammaites.* Encyclopedia Judaica, CD-ROM, 1992.

Hillél a zsidóság egyik legkiválóbb tanítója az ókorban. Élete és munkássága Nagy Heródes idejére esett. Hillél a róla elnevezett és halála után még évszázadokon át fennállott *Akadémia* alapítója és vezetője. Babilóniai születésű, aki később érkezett Jeruzsálembe. Családi genealógiája a legnemesebb családok közé emelte Hillélt, mivel egészen Dávid királyig vezette vissza családjának szárait. A zsidó hagyomány szerint 120 esztendeig élt, mint Isten hűséges emberei, ebből 45 esztendőt fordított tanulásra és Izrael egyik legelismertebb szellemi vezetőjévé vált. Mestere Sémája és Abtalion,

AZ ÁRONI ÁLDÁS TOKICS IMRE

AZ ÁLDÁS A FÖLD
ÉS TERMÉSEINEK
GAZDAGSÁGÁT
JELENTETTE,
AZ ÁTOK MIND-
EZEN JAVAK
VISSZAVONÁSA.

a két igen neves írásmagyarázó, akiknek nagy tudása és híre Jeruzsálembé vonzotta Hillélt. Később mestereinek utódjává vált a tanításban, majd a Szanhedrin Nászi elnöke tisztséget is betöltötte a Kr. e. 30–10 közötti években. Hírnevét elsősorban a jó szíve és magas erkölcsi felfogása miatt szerezte meg, továbbá azért, mert saját korának egyik legélesebb elméjű jogtudósaként tartották számon. Élete teljesen összhangban állt filozófiai és vallási tanításával. A Babiloni Talmudban találunk részleteket, amelyek Hillélről szólnak. Hillél az egész zsidó vallási tanítás központjának tartotta az emberszeretet fontosságát. A zsidó vallás lényegét Lev 19,18. verséből vezeti le. Néhány híressé vált mondását idézzük: „Ne ítélj meg a felebarátodat, amíg magad is nem voltál az ő helyzetében. Aki törekszik a hírnév után, az elveszíti a nevét. Aki nem növeli tudását, az apasztja. Aki nem tanul, az méltó a halálra. Aki a törvénytudásból hasznot húz, az elveszik. A tanulatlanak nincs ellenszenve a bűntől. A tudatlan ember nem

lehet jámbor. A szegénylős nem tanulhat. A szenvedélyes viszont nem taníthat.” Bővebben: SCHÖNER Alfréd: *Mérleg. Válogatott beszédek, cikkek, tanulmányok.* OR – ZSE, (é. n.) 272–273. o.

Zsidó Lexikon. Szerkesztette: Ujvári Péter, Budapest, 1929, 364–365. o. Továbbá:

TOKICS Imre: *Menedékvárosok. A ius talionis és az asylum városok jogi, vallási és kultúrtörténeti jelentősége a T'náchban, Intézménytörténeti Vázlat,* PhD Disszertáció, Adventista Teológiai Főiskola és az Országos Rab-biképző – Zsidó Egyetem Zsidó Vallástudományi Iskola, Budapest, 2012, 105–106. o.

15. HERTZ J. H.: *Mózes öt könyve és a Haftárak.* Numeri. Második Kiadás, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 64. o.

16. i. m. 64–65. o.

17. i. m. 67. o. ■

Prof. Dr. Tokics Imre, egyetemi tanár,

a Tudományos Tanács elnöke, Adventista Teológiai Főiskola, Pécel

In memoriam » » » » »

id. CSONGVAY LÓRÁNT

November 28-án a nagyváradi Rulikowski temetőben a könnyek és a remény ölegették egymást id. Csongvay Lóránt koporsója mellett, miközben az ég esőcseppek formájában hullatta együttérző könnyeit. A koporsó mellett méltósággal hordozta az ideglenes elvállás fájdalmát Irénke, a gyászoló feleség, aki 1964. június 27 óta közösen osztozott távozó férjével az élet örömeiben és gondjaiban. Gyermekai – Norbert és Lóránt –, menyé, unokái, testvérei – Alfréd és Gyöngyi –, családjakkal együtt, sógornői, közeli és távoli rokonok, szomszédok és ismerősök, valamint a nagyváradi adventista közösség tagjai tisztelettel adóztak a koporsó mellett.

Id. Csongvay Lóránt 1937. február 25-én született Máramaroszigeten Csongvay Károly és Ilona négy gyermekes családja második gyermekeként. Édesapja lelkipásztor volt, így sokat kellett költözniük. A középiskolát a marosvásárhelyi egészségügyi technikumban végezte. Édesapja újabb megbízatást kapott, így a család 1956-ban Nagyváradra költözött. Még a költözés előtt, 1956 januárjának első vasárnapján, a marosvásárhelyi gyülekezetben testvérbátyjával együtt megkezdte az Adventista Egyház tagja lett.

Aktívan kivette részét a gyülekezeti életben. Az ifjúság és az énekkar volt a mindene, és mint énekkarvezető szolgált közel 50 évig. Sok szép énekkel járult hozzá a nagyváradi és más magyar gyülekezetek repertoárjá-

nak gazdagításához. Krisztushoz és egyházához élete végéig hű maradt.

Negyven évig – egészen nyugdíjazásáig – állt az emberek szolgálatában közegészségügyi asszisztensként a Félix fürdői orvosi körzetben. Ezt követően is odafigyelésével, segítő szándékával támogatta a szükségben lévőket. Jelentős szervi betegsége nem volt. Pénteken, 2023. november 24-én a napi biciklizés közben még kifizette a nála 10 évvel idősebb hittestvérnő fogyasztási számláit. Hazaérkezése után mellkasi fájdalomra panaszkodott, s a kikerülő mentősök jelenlétében szerető szíve megszűnt dobogni. Élt 86 kegyelmi évet.

A temetési szertartáson, amelyen több kóruszám is elhangzott, Verebi László, Kovács Árpád, Nagy-Kasza Gyula, Mutnean Rezső Károly és Roman Liviu lelkészek szolgálata az advent reménységet erősítette a jelenlévők szívében.

A nagyváradi kórus az énekszolgálat mellett egy írott szöveggel is búcsúzott távozó karmesterétől. Ebből tallózik néhány gondolatot: „Szívünkben őrizzük emlékeit, hisz a fél évszázados énekkarvezetői múlt kitörölhetetlen nyomot hagyott. Szívünk vágya, hogy reménységünk szerint a mennyei kórusban újra együtt énekeljünk és dicsérjük Istent! Köszönjük a számtalan, felejthetetlen pillanatot és éneket!”

Az 1980-as évekből a közös szolgálat emlékeit – mint hajdani nagyváradi lelkész – tisztelettel én is a szívemben őrzöm. Hirtelen távozása Dávid imádságára buzdít: „*Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!*” (Zsoltárok 90:12).

Szász Ernő, nyugdíjas lelkipásztor

DÁVID ÉS GÓLIÁT – A 14. FORDULÓ

Dávid és Góliát csatája nem ért véget 3000 évvel ezelőtt, mindössze a körülmények változtak némiképp. A filiszteusok újból a foguk fehéjéért mutogatják azok felé, akik kiűzték őket az ugyan-csak elfoglalással szerzett hazájukból. Ugyanaz a nagycsalád, ugyanazok a hörgő-csatározó hangok. A helyzet nem igazán különbözik az észak-keleti határaink túloldalán zajló szláv háborútól. Két civilizációs, vallási háború. Észak és dél, nyugat és kelet, kereszténység és iszlám, iszlám és judaizmus között dúló konfliktus. Így teljesedik a mondas, miszerint testvérek öldöklük egymást egy darabka földért. Vér áztatja ezeket a „szent földeket”. Amint a Fekete-tenger (vagy más néven Vendégfogadó-tenger – de vajon még vendégfogadó-e?) nagy jelentőséggel bír a gabona arab világba vagy Afrikába történő eljuttatása szempontjából, úgy a Perzsa-öböl is „aranyat” ér a kőolaj kitermelése és szállítása tekintetében. Ez utóbbit az arabok – az irániak nagy megdöbbenésére – Arab-öbölnek nevezik. A perzsák újfent regionális hatalomról álmodoznak, de akár még ennél többről is. Jelenések 13. fejezete bemutatja a végidőig bekövetkező konfliktusokat. Az amerikai „fenevad” a világ bírójaként a föld utolsó vezető hatalma marad.

Bizonyos értelemben a palesztinok a filiszteusok leszármazottai, akik a Kánaánban élt többi népekkel keveredtek. Egyes kutatók szerint a samáriaiak és a zsidók is az őseik közé sorolhatók. A palesztinok muzulmán vallásúak, és arab génekkel rendelkeznek. Az „f” és a „p” hangzókat csak egyetlen pont különbözteti meg egymástól (Filisztea, Palesztina), ahogy a héberben a „b” és a „v” hangzókat (Betlehem, Viflaim). Palesztinát az arabok és a törökök „Filisztea” néven emlegetik. De milyen színben tünteti fel a Biblia a filiszteusokat? A véget nem érő háború kimenetele szempontjából mekkorát tévedett Ábrahám és Sára, amikor „besegített” az isteni tervbe: „Ímé az Úr bezárolta az én méhemet, hogy ne szüljek: kérlek, menj be az én szolgálóhoz [Hágárhoz], talán az által megépülök; és engede Ábrám a Szárai szavának” (1Móz 16:2). Ez volt az Ismaelből származó észak-arab törzsek születésének pillanata, az örökké tartó ellentét megalapozása.

A filiszteusok irigykedtek Ábrahámra, mert sok jószága volt (1Móz 26:14). A Bírak könyve számos példát említ, amikor a filiszteusok uralták Izraelt: „Abban az időben a filiszteusok ural-

kodtak Izrael felett” (Bír 14:4); „A filiszteusok pedig vevék az Isten ládáját és elvitték” (1Sám 5:1). Filiszteusok ölték meg Sault és fiait. A történelem színpadán feltűnt egy szőke fiatalember, Dávid, aki megölte a filiszteus Góliátot. Ez volt az a pillanat, amikor Dávid legyőzte a filiszteusokat. Amikor Izrael erős volt, béke és dicsőség jellemezte az országot. Ma pedig maga Izrael az „Akhilleusz-sarok”, és ezt maximálisan kihasználják a Hamász terroristáivá radikalizálódott filiszteusok.

Izraelt a történelem során szombaton és gyengélkedése pillanataiban támadták. Így volt ez már a szeleukidák korában is. Nabukodonozor Jeruzsálemet Kr. e. 597-ben szintén szombaton támadta meg. Pontosán 50 évvel az arab koalíció által Izrael ellen, 1973. október 6-án indított Yom Kippuri háború után, 2023. október 7-én szintén szombaton érte támadás Izraelt.

Megemlítjük, hogy a héber „chamas” szó 68-szor tűnik fel az Ótestamentumban, jelentése: „erőszak”, „kegyetlenség”. Első ízben 1Móz 6:11 versében találjuk: „A föld pedig romlott vala Isten előtt, és megtelék a föld erőszakoskodással [„chamas”]. Ugyanez a szó azonban az arab nyelvben „lelkessedést”, „bátorságot” jelent. Isten erőszakmentes országot ígért népének: „Nem hallatik többé erőszakot földeden, pusztítás és romlás határaidban, és a szabadulást hívod kőfalaidnak, és kapuidnak a dicsőséget” (Ézs 60:18).

A múltban úgy tudtak Izrael fölé kerekedni, hogy fegyverembargót vezettek be: „És kovácsot egész Izrael földén nem lehetett találni, mert a filiszteusok azt mondták: Ne csinálhassanak a zsidók szablyát vagy dárdát. És egész Izraelnek a filiszteusokhoz kellett lemenni, hogy megélesítse ki-ki a maga kapáját, szántóvasát, fejszóját és sarlóját, (minthogy megtompulának a kapák, szántóvasak, a háromágú villa és a fejszék), és hogy az ösztökét kiegyenesítsék” (1Sám 13:19-21). Mára azonban jelentősen megváltozott a helyzet. Izrael minden tekintetben lekörözte a filiszteusokat, akiknek talán csak a gyűlöletük nagyobb. A tenger népei újból összefogtak Izrael ellen. Sámson már a bibliai időkben a filiszteusok leányaihoz járogatott. Ámos próféta jóvendőlése rámutatott,

**A HÁBORÚ
FOLYTATÓDIK
DANIEL
NIŰTESCU**

**DÁVID ÉS GÓLIÁT
KÜZDELME NEM
ÉRT VÉGET 3000
ÉVEL EZELTŐT, CSAK
A KÖRÜLMÉNYEK
VÁLTOZTAK NÉMIKÉPP.**

MÁR HALLATSZANAK JÉZUS LÉPTEI. A GEOPOLITIKAI ESEMÉNYEK A JÖVENDŐLÉSEK TELJESÉDÉSÉT HIRDETIK. „BOLDOG NÉP AZ, AMELY MEGÉRTI A KÜRT SZAVÁT; A TE ORCÁDNAK VILÁGOSSÁGÁNÁL JÁR EZ, OH URAM!” (ZSOLT 89:16). AZ EMBEREK TÖBBSÉGE HALLJA A KÜRT SZAVÁT, DE HÁNYAN ISMERIK FEL AZT?

hogy miért fogja tűz megemészteni Gázát: „Így szól az Úr: Három bűne miatt Gázának, sőt négy miatt, nem fordítom el, mert az egész népet rablásra vitték, hogy az edomitáknak adják el őket. Tüzet vetek azért Gáza kőfalára, és az emészti meg az ő palotáit. És kivágom a lakót Asdódból, és a királyi palca tartóját Askelonból, és Akronra is majd rávetem kezemet és a filiszteusok maradéka elvész, azt mondja az én Uram, az Úr” (Ámos 1:6-8). A Gázai övezet egy a tenger népei által lakott enkláve.

Nem hiszem, hogy a zsidók és a filiszteusok közötti ellentét valaha megszűnik. Az Egyesült Arab Emirátusok rendezni szeretné a kapcsolatot Izraellel, amit viszont Irán hevesen ellenez. Nehéz megjósolni, hogy mi lesz ennek az állandó ellenségeskedésnek a kimenetele. Rövidtávon, nyugati támogatással Izrael megnyeri ezt az összetűzést, de továbbra is Ismael fiaitól körülvéve kell élnie. A Hamász és a Hezbollah megelégszik a bosszúval. Kevésbé valószínű, de fennáll a Moszkva-Tehérán-Peking gonoszság-tengely menti háború kirobbanása is. A filiszteusok azt vetik a zsidók szemére, hogy hajdan törvénytelenül foglalták el az országukat, eközben a zsidók azt állítják, hogy Isten hozta őket Palesztinába. Meglátjuk, mennyi ideig bírja ez a „két nép egyazon országban”. A zsidók az egész Jeruzsálemet saját fővárosuknak tekintik, a palesztinok szintén. Kinek van igaza? Napjainkban túlságosan elszabadultak a revizionista tendenciák.

A két legszentebb mecset, a Szikla- és az El-Aqsa-mecset alatt két zsidó templom romjai találhatóak. A muzulmánok azt állítják, hogy amikor Ádám lejött a mennyből, ezen a helyen imádkozott. „Veszélyben a Templom-hegy!” – hajtogatják folyton, és ezzel bármikor lángra lobbantathatják a muzulmán világot. A hagyomány szerint Mohamed erről a hegyről ment fel a mennybe. Azt mondják, a zsidók már évek óta készen állnak a „harmadik templom” felépítésére ugyanazon a helyen, ahol jelenleg az említett két mecset áll. A zsidók szerint erre a szent helyre fog eljönni először a Messiás. A zsidók és az arabok is uralni akarják ezt a megbolydult világot. A jövendölés – „Mikor pedig látjátok Jeruzsálemet hadseregektől körülvéve, tudjátok meg, hogy elközelgett az ő elpusztulása” (Lk 21:20) – elsősorban Jeruzsálem Kr. u. 70-ben bekövetkezett pusztulására utal, viszont figyelembe véve, hogy a 21. fejezet alcíme Jeruzsálem pusztulására és az Ember Fiának (vissza) jövetelére is hivatkozik, kellő óvatossággal akár a végidő egyik jelének is tekinthető.

Napjainkban Izrael bizonyos értelemben a következő profetikus pilléren alapszik: „Mert az Iz-

rael fiai is sok ideig maradnak király nélkül, fejedelem nélkül, áldozat nélkül, szoborkép nélkül, efód nélkül és theráfok nélkül” (Hós 3:4). Bár 1948-ban megtörtént az államalapítás, Izraelben ma sincs király, és nincs áldozat – templom – sem, ahogy bálványimádás sincs.

Isten kihozta a zsidókat Egyiptomból, a filiszteusokat Kaftorból és a siriabelieket Kirból (Ámos 9:7). Bennünket is ki fog hozni a veszendő világ fogságából. Noha buzdítva vagyunk, hogy imádkozzunk Jeruzsálem békéjéért (Zsolt 122:6), a háborúnak csak a Messiás eljövele vet véget, s az egyetlen templom az Új Jeruzsálemben lesz. Abban helye lesz mind a zsidó, mind az arab, mind a keresztény üdvözülteknek, akik hittek az Ő nevében, és szerették Őt.

A „Vox Domini” a szentföldi konfliktusban

Már hallatszanak Jézus léptei. A geopolitikai események a jövendölések teljeseését hirdetik. „Boldog nép az, amely megérti a kürt szavát; a te orcádnak világosságánál jár ez, oh Uram!” (Zsolt 89:16). Az emberek többsége hallja a kürt szavát, de hányan ismerik fel azt? A botfülű személy jól hallja a hangokat, felismeri a kottában leírt jeleket, csak épp nem tudja helyesen élelni. „A te orcádnak világosságánál jár...” A szöveg egyik költői változata a következőképpen hangzik: „Boldog az a nép, amely a Te mosolyod fényénél melegszik.” Feszültséggel teli világunkban, az ólomszürke felhők közül Jézus mosolyog ránk.

A legtöbb hír a Szentföldön zajló háborúról szól. Már szinte nem is beszélnek az ukrainai harcokról. Miért ilyen nagy az érdeklődés az izraeli háború iránt? Azért, mert a Messiás az Olajfák hegyére fog visszajönni, hogy uralkodjon a földön, és vagy a nagy nyomorúság előtt, vagy azután megépül a „harmadik templom”. A „mainstream” próféciamagyarázat szerint a történelem végi események zöme a Szentföldön zajlik. Ezért van az, hogy a győztesek tábora ösztönszerűen erre a prófécia alapozva kardoskodik. Amennyiben ott osztják szét a hatalmat, nem természetes, hogy arra törekszik az ember, hogy a történelem jó oldalán álljon? A tanítványok nem Jézus jobb vagy balkeze felől akartak helyet foglalni? „Az én két fiam üljön a te országodban egyik jobb kezed felől, a másik bal kezed felől” (Mt 20:21).

Az az érzésünk, hogy a mai összetűzések beillenek a Dániel 11. fejezetében említett északi és déli királyok közötti csatározás leírásába. Csak hogy itt nem a dánieli jövendölésről van szó. Az észak és dél közt dúló háború kapcsán megemlíthetjük az (észak-)amerikai polgárháborút (1861–1865), aztán ott van a NATO – az Észak-atlanti

Szövetség –, ami még a nevéből adódóan is északi, miközben a BRICS-szövetséghez tartozó államok – Kína, Oroszország, Irán, Brazília, India, Dél-Afrika – a másik oldalt, a „delet” képviselik. Észak és dél, nem pedig jobb és bal, ahogy a Bibliában olvasható. Nem jelenthetjük ki, hogy Észak a „jobb” oldalon, Dél pedig a „bal” oldalon áll (Mt 25:33).

Tekintsük át röviden az eseményeket. Oroszországnak kapóra jött, hogy a Közel-Keleten új háborús front alakult ki, mert így a világ figyelme ez utóbbira terelődött. A Nyugatnak meg kell osztania az erőit, s így hamarabb kimerítheti katonai erőforrásait. Oroszország jól ismeri a régi római stratégiát: „Divide et impera!” [Oszd meg és uralkodj!]. Nincsenek arra utaló bizonyítékaink, hogy Oroszország vagy Kína közvetlenül részt vett volna az október 7-i támadás előkészítésében, de közvetetten hasznot húz belőle. Egyes katonai és geopolitikai szakértők szerint Kína éveken át támogatta a Hamászt. Iránról biztosan tudjuk, hogy pénzeli a Hamászt és a Hezbollahot („Allah pártját”). Istennek azonban nincs szüksége sem pártokra, sem „csoportosulásokra”. A nagy autokrata államok, mint Kína, Oroszország és Irán közvetett módon vesznek részt az északi tengely elleni harcban. Más szóval, a gesztenyét a tűzből a Hamász, az Iszlám-dzsihád és a Hezbollah kezével kaparja ki. Véleményem szerint idesorolandó Észak-Korea és még néhány kisebb állam is.

A Kreml új „Rasputyinja”, Alekszandr Dugin, unva a sok békét, a tűzzel játszik, amikor előrelátja a Harmadik Világháborút. Ezek az államok mindenáron meg akarják fosztani az Egyesült Államokat világalgalmi pozíciójától, ezzel viszont teljes anarchiába taszítanák a világot. Eközben Joe Biden elnök a Fehér Ház emelvényéről hangoztatja, hogy az Egyesült Államok világítótoronyként kezeli a konfliktusokat.

A rómaiak és a perzsák között legalább nyolc háború dúlt a történelem folyamán, az ellenségeskedés tehát ott rejlik a DNS-ükben. A Perzsa-öböl mentén a muzulmánok világalgalmi pozícióra törekednek. A perzsák zavart keltve aláaknázzák a Közel-Kelet békéjét, amikor amerikai katonai bázisokat támadnak. A szúnyog az elefánt talpát vargatja. De milyen céllal? Tudja, hogy nincs esélye az Egyesült Államokkal szemben. Mély Amerika-ellenes hangulatot kelt keleten, ahogy Európában és az USA-ban is. Erejét fitogtatja az iszlám világ és a többi nemzetek előtt. Egy kívülálló ország segítségével a muzulmánok (akik több mint 50 millióan vannak csupán Európában, néhol már államként működnek az államban) megpróbálnak zavart és társadalmi anarchiát kelteni. Így képzelek el kitűzni Európa katedrálisaira a félholdat...

Európának sürgősen újra kellene gondolnia „open culture” politikáját, különben évek múltán már csak emlék marad az identitásából. A kapuk szélesre tárásával és az állampolgárság olyan egyéneknek történő felkínálásával, akik rövid idő alatt Európa uraivá akarnak válni, nem oldható meg a negatív népszaporulat és a munkaerőhiány kérdése. Egyesek már abban a hitben élnek, hogy Európát Nagy Szulejmántól örökölték, és az öreg kontinens amolyan talizmánja a félholdnak. Igazi megoldást csak egy olyan szilárd társadalmi rendszer jelenthet, amely az európai természetes népszaporulatot segíti elő. De visszatérve a világpolitika „sakktáblájára”: keleten az új Perzsia befolyásának csökkenése azt jelenti, hogy az evangélium eljuthat a 10/40-es ablakban élő emberekhez. Buzgón imádkozzunk a Mt 24:14. versében leírtak teljesedéséért.

Erdogan „szultán” egyszerűen nem teheti meg, hogy ne mártsa bele magát ebbe a forrongó „tengerbe”. Az égiek őt is profetikusan küldték. Erdogan a Hamász malmára hajtja a vizet. Noha az idők során jó kapcsolatot ápolt Izraellel, Törökország szerint a Hamász nem terrorista szervezet. A „szultán” úgy tesz, mintha megfélemezett volna a PKK-ról és Törökország belső problémáiról. Elfelejtje, hogy a törökök előtt a görögök uralták Kis-Ázsiát, és ha már arról beszél, hogy kik voltak ott előbb, beszélnie kellene a kanaitákról, a filiszteusokról (palesztinokról) és a zsidókról is. Az igazság az, hogy a vallás tartja össze őket. A határokat újra lehet rajzolni, királyok, politikusok válthatják egymást, viszont az identitás legfőbb „örszeme” a vallás marad. A vallás képezi a legerőteljesebb kulturális identitást.

A konfliktusban részt vevő felek megnyilvánulásai ellenére – vállalva a kockázatot, hogy pápafóbiával vádolnak meg – a Vatikán áll nyeresre. Minél több a konfliktus, annál inkább kirajzolódik a halálos sebéből felgyógyult „béke embernek” képe. „Az ő halálos sebe meggyógyíttaték; és csodálván, az egész föld követé a fenevadat” (Jel 13:3). Nincs olyan konfliktus, amellyel kapcsolatban ne lépne színre a „Vox Domini”. És ez így lesz egészen addig, míg megjelenik az ég felhőin a mi Urunk, Jézus Krisztus, akire a tekintetünket, figyelmünket és hitünket szegezünk kell! „És akkor fog megjelenni a törvénytaposó, akit megemész az Úr az ő szájának lehetével, és megsemmisít az ő megjelenésének feltűnésével” (2Thess 2:8). ■

Dr. Daniel Nițulescu, történész, lelkipásztor,
Munténiai Egyházközség

**A HATÁROKAT
ÚJRA LEHET
RAJZOLNI, KIRÁ-
LYOK, POLITIKU-
SOK VÁLTHAT-
JÁK EGYMÁST,
VISZONT AZ
IDENTITÁS LEG-
FŐBB „ÖRSZEME”
A VALLÁS MARAD.
A VALLÁS KÉPEZI
A LEGERŐTELJE-
SEBB KULTURÁ-
LIS IDENTITÁST.**

(ÚJRA)VÁLASZTOTT NÉP

Nem sokkal az ukrajnai háború kitörése után Joe Biden, az Amerikai Egyesült Államok elnöke be-mutatta a világ helyzetével kapcsolatos nézeteit. A nyilvánosan, a kiszélesedő konfliktus kontextusában közzétett álláspont alapja politikai filozófia. Az amerikaiak meggyőződése, hogy feladatuk rendet teremteni a világban a maguk felsőbbrendűnek tartott mércéje szerint. Aki hallotta az elnök beszédét, tisztán megért-hette az ukrajnai konfliktus tétjét. A történelem során a nagyhatalmak általában koruk szükségszerű norma-tívájának tekintett saját látásmódjuk szerint irányították a világot. Az oroszok és a keleti hatalmak próbálják ellensúlyozni a Nyugatot képviselő amerikai egyed-uralmat. Ez a háború akkor robbant ki, amikor még igazából véget sem ért a világjárvány. És le sem zárult az ukrajnai konfliktus, máris újabb háború tört ki – tel-jesen váratlanul – a Közel-Keleten a zsidók és ponto-san nem is tudjuk, hogy kik között. A világ figyelve hirtelen a Közel-Keletre terelődött, és éjt nappallá téve az ott zajló eseményekre összpontosul.

Mi a közös az amerikaiakban, a zsidókban, az oro-szokban és a többi, konfliktusban résztvevő népekben? Miért robbannak ki meglepetésszerűen ezek a „viha-rok”? Mindezekben van valami, ami bennünket, ad-ventistákat különösen érdekel, és ez a valami a válasz-tott nép fogalmát érinti.

Diszpenzacionalizmus vagy zárójelbe tett történelem

A XIX. században különféle vallási, teológiai, poli-tikai, filozófiai és gazdasági mozgalmak jelentek meg. Ezek közé soroljuk az advent mozgalmat, a cionista tö-rekvéseket és a diszpenzacionalista teológiát. Ez utóbbi szerint a zsidó nép ki lett választva, majd el lett vetve egy bizonyos időre, de újra választott néppé lesz, hogy befejezze a megváltási tervet. Mivel nem értették meg a messianisztikus próféciákat, és nem ismerték fel a Választottat, Jézus Krisztust, elbuktak, s így csak a kö-vetkező „fordulóban” lesz alkalmuk újból „vizsgázni”. A két „megmérettetés” között közel kétezer év telt el.

Az elmélet alapjául Dániel könyvének és más profetikus leírásoknak a teológiai látásmód által formált magyarázatai szolgálnak. Az akkori vallásos gondolkodást a szövetség teológiája és a diszpenzacionalista teológia uralta. A szövetség teológiája az Újtestamentumra az Ószövetség magyarázataként tekint, és egészséges egészként kezeli mindkettőt. Eszerint a kinyilatkoztatás egy és ugyanaz minden korszakban és minden helyen. A progresszív diszpenzacionalista teológia viszont különbséget tesz a két bibliai testamentum között, miközben mindkettőnek különálló első értéket tulajdonít, különböző időszakokra alkalmazva azokat. A későbbi kinyilatkoztatás nem helyettesíti a régit. Izrael tehát mint választott nép örökre választott nép marad, miközben az újonnan alakult egyháznak más szerep jut. Eszerint Mózes törvénye csak a zsidókra érvényes, a keresztényekre nem alkalmazandó.

Észak-Amerikában a Függetlenségi Háború utáni időszakban elkezdték hangoztatni a zsidó nép demográfiai és földrajzi visszatérését a Szentföldre. Egyértelmű, hogy az 1790-es években és a tizenkilencedik század elején a cionista elméletek befolyásolták az amerikai protestánsokat. Ezt a teológiai értelmezési szemléletet John Darby foglalta össze, aki szerint Jézus leszáll a földre, hogy megalapítsa országát, de eljövételét megelőzi a zsidók óshazába történő visszatérése, és az államalapítás valamilyen formája. Szintén ő prédikálta, hogy az „egyház romokban hever”, és reformra van szüksége, mivel szem elől tévesztette a bibliai tanítást.

Ha ekképpen állnak a dolgok, a mai közel-keleti eseményeknek fontos eszkatológiai szerepük van. Csupán példaként említem meg Jeremiás korát: a próféta megpróbálta meggyőzni a zsidó népet, hogy fogadja el Babilon politikai fennhatóságát, de a zsidók Egyiptomba emigráltak. Ez is azt mutatja, hogy a politika és a filozófia is eszköz lehet Isten kezében... de ugyanúgy az ördög eszköze is lehet. A nemzetek számos feltételnek és tényezőnek vannak kitéve, amelyek alakítják a látásmódjukat és ezzel egy időben a küldetésüket. Ezek együtt különösen fontosak, ha meg akarjuk érteni a prófétai pillanat időpontját és helyszínét. Melyik nép Isten népe?

1. A zsidó nép Ábrahám, Izsák és Jákob általi kiválasztása bibliai szempontból annyira világos, hogy nem is érdemes külön foglalkoznunk vele.

2. Az Újtestamentumban a keresztény egyház kiválasztása szintén teljesen világos, bár a róla szóló leírások néhol ködösnek tűnnek.

A Róm 9–11. fejezetei bemutatják a keresztények és a zsidók közötti kapcsolatot, amely látszólag arra utal, hogy a kereszténység a zsidóság egyfajta „nyúlványa”, nem pedig teljesen új entitás. Pál számára világos volt, hogy a zsidók akkor szerezhetik vissza a pozíciójukat, ha változtatnak Krisztussal szembeni álláspontjukon.

Különben is a zsidók nem ismerik el az Újtestamentumot, miközben a keresztények között épp egyes újtestamentumi írások eltérő értelmezése okozott szakadást.

Adódik tehát a kérdés: az Újtestamentumban melyik nép Isten választottja? Csak a keresztények? Vagy párhuzamosan a zsidók is? Vagy az egyház egyfajta helyettesítőként marad fenn a zsidók választott néppé váló újraválasztásáig?

A világ kelet felé tart

Amint a kereszténység elérte Rómát, a világra gyakorolt hatása hatalmas lendületet kapott. Előbb üldözve voltak, aztán az uralkodók rájöttek, hogy konfrontációval nem lehet meggyőzni őket, ezért a kiegyezés útját javasolták. Ismert tény, hogy Konstantin császár volt az első, aki felvette a keresztény vallást, és szabadságot adott a keresztényeknek. Ugyancsak ő költöztette a fővárost Bizáncba, amely felvette a Konstantinápoly nevet, amivel azonban nyugaton politikai ürt hagyott maga után.

Közel ezer évvel később II. Mehmet szultán elfoglalta Konstantinápolyt, hatalmas félelmet váltva ki Európa lakosságában. Az ortodoxok azt hitték, hogy Konstantinápoly eleste a vég jele, főleg azért, mert a számításaik szerint az 1492-es esztendő a világ teremtése óta számolt 7000. évnek számított. Többen közülük már egy ideje Moszkvára mint a „harmadik Rómára” tekintettek, és az események csak erősítették bennük ezt a lehetőséget.

A világ nyugat felé tart

Nagyjából Konstantinápoly elestével egy időben a genovai Kolumbusz nyugat felé indult el, hogy Indiába jusson, mivel el akarta kerülni a Földközi-tenger körüli feszültségeket, India helyett azonban új, addig ismeretlen területen kötött ki. A világ ekkor nyugat felé fordult. Ez a hely lett a szorgalmas, békére, de különösen szabadságra vágyó európaiak menedékhelye. Kiváló lehetőség adódott tehát, hogy mindent hátrahagyva új életet kezdjenek. Ez önmagában veszélyekkel járt, mivel át kellett kelni az Atlanti-óceánon, vállalva a hatalmas hullámok, a cápák, a kalózok vagy a teherhajó meghibásodásának kockázatát.

A Mayflower nevű hajó 1620-ban új fejezetet nyitott a történelemben. Noha kezdetben nem volt könnyű, idővel Amerika egyre eltérőbbé vált, és komolyan vette kiválasztott népi szerepét. Amerikába érkeztek később a zsidók, vagyis az első választottak, a muzulmánok, akik a maguk módján szintén választottak

A MÁSODIK ESELY MUGUREL ASAFTI

A MESSIÁS MINDEN NÉPÉRT ÉS EGYHÁZÉRT ELJÖN, DE CSAK AZOK ÜDÖVÖZÜLNEK, „AKIK MEGTARTJÁK AZ ISTEN PARANCSOLATAIT ÉS A JÉZUS HITÉT!”

voltak, és a különféle ágakra szakadt protestánsok, de nem hiányoztak az új földrészt felfedező katolikusok sem. Ők voltak a választottak választottai.

Amint már említettem, az Egyesült Államok az izraeli állam megalapítására mint a jövődölesek teljességére tekintett, ezért vállalta, hogy szavatolja biztonságát, és támogatja a népét abban, hogy véghezvigye a rá vonatkozó isteni tervet. Ekképpen tehát egyik oldalon a kereszténység képviselőjeként az Egyesült Államok, a másik oldalon pedig Izrael megpróbálta át-hidalni a szakadékot, ami közel két évezrede keresztények és zsidók közt tátongott.

Annak is nagy jelentősége van, hogy egy ugyan-csak keresztény ország, Németország, a protestantizmus bölcsője megpróbálta kiirtani a zsidó nemzetet – többek között – vallási okokra is hivatkozva. Amerika számos üldözött zsidó menedékkévé vált, miután nagyjából három évszázaddal korábban ugyanolyan támogatásban részesítette az európai protestánsokat. Akik a zsidók védelmére keltek, a világ gazdasági nagyhatalmaivá váltak, az üldözött ország pedig egy időre a második vagy harmadik volt a világ nagyhatalmai között. A zsidók óshazába való visszatérése tehát a politikai tényezőkön túl teológiai, sőt eszkatológiai kérdéssé válik. Különben maradhattak volna Amerikában, és sosem kellett volna távozniuk onnan. Izrael egyes arab országokkal vívott háborúi – mint az 1967-es hatnapos,

vagy az 1973-as Yom Kippur-i – után Izrael egy olyan időszakban vált a sikeres hadviselés példájává, amelyben az Egyesült Államok kudarcot vallott Vietnámban.

Még van hely a választottak asztalánál

Ha megjegyeztünk valamit a választott emberek és népek történeteiből, eljutunk a választottak ünnepi csarnokába is. Észak-Amerikában minden nép és világvallás képviselteti magát. A XIX. században élt ott egy földműves, aki olyan Istenben hitt, aki távol áll az emberek ügyleteitől. A deista William Millerről van szó, aki előbb elkezdte olvasni a zsidók egyik könyvét, a Dániel könyvét, majd abból kezdett prédikálni. Ez a bibliai könyv a diszpenzacionalisták számára rendkívüli fontossággal bír. Miller igehirdetése nyomán alakult ki egy mozgalom, amely hirdette, hogy a történelem a végéhez érkezett, és ez a vég nem más, mint Jézus Urunk visszajövetele.

Időpontot is meghatároztak az esemény bekövetkeztére, amire alaposan fel is készültek. A hely viszont nem volt fontos számukra, hiszen a Messiás minden népért és egyházért eljön, de csak azok üdvözlnek, „akik megtartják az Isten parancsolatait és a Jézus hitét!” (Jel 14:12). ■

Mugurel Asaftei, a Moldovai Egyházterület titkára

REMÉNYSÉG
HANGJA RÁDIÓ

REMENYSEGHANGJA.RO

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google Play

A „HALÁLOS SEB” ÉS A PÁPASÁG SZÍNEVÁLTOZÁSA

Az előző cikkben („Halálos seb”, vagy abszurd színjáték) egy sor olyan eseményt mutattam be, amely megalázta a Pápaságot, és véget vetett a pápák időleges hatalmának, és nagymértékben gyengítette az egyház tekintélyét és kulturális befolyását, amint a régi rendszer megszűnt, és Franciaországban, Európában és az összes többi keresztény országban megjelent az új.

Hangsúlyoztam, hogy ezek a Pápaság életében bekövetkező megalázó változások nem összegezhetőek egy 1798-ban bekövetkezett pontszerű eseményben, hanem sokkal inkább egy sor politikai és katonai esemény következményei, amelyek az 1797–1929 közötti periódusban, a keresztényellenes forradalmak „fenevadja” megjelenésének és fejlődésének korszakában történtek meg.

Az átkeresztény fenevadon ejtett „halálos seb” azonban nemcsak a Pápaságot vagy a katolicizmust érintette, a fenevadra mért „kardcsapás” okozta „seb” nemcsak az európai régi keresztény „rendszer” elleni rettenetes politikai támadás. Általában a keresztény hitet és kultúrát tovább tisztította a szekuláris világszemlélet és a különböző színben megnyilatkozó keresztényellenesség.

Ebben a cikkben a Pápaság megalázásának további alkalmait mutatjuk be, valamint érzékeltetjük, hogy valóságos és diplomáciai szinten miként állt ellen ezeknek a támadásoknak, illetve mozgatót meg minden követ a rendszer „megreformálásáért”, ami első ránézésre mintha elmentmondana a Jelenések 13. fejezete jövődőlésének.

A Lateráni Egyezmény (1929) és a Villa Madama-i Megállapodás (1984)

A sorainkban elterjedt véleménnyel ellentétben – miszerint 1929-ben „begyógyult a fenevad halálos sebe” – itt most azt állítjuk, hogy a Pápaság (XI. Piusz pápa) és az olasz állam közti egyezmény 1929-ben történt aláírása nem volt egyéb, mint a Pápaság beletörődése az 1870-ben számára javasolt rendkívül szerény státuszba.

Amikor 1870-ben – ezúttal a Victor Emanuel királlyal szövetséges olasz forradalmárok – újra megszüntették a Pápai Államot, a kormány arra kötelezte el magát, hogy biztosítja a pápa számára a sérthetlenséget és a külpolitikai függetlenséget, valamint lelki hatalmának szabad gyakorlását, területileg azonban be kellett érnie a vatikáni és a lateráni palotákkal, illetve a Gandolfo-kastélynál. Amit IX. Piusz elutasított 1870-ben, azt XI. Piusz

elfogadta 1929-ben, a Lateráni Egyezmény által.

Az 1929-ben alapított új Pápai Állam („Città del Vaticano”) területe drasztikusan csökkent az 1870 előtti állapotokhoz képest, de a Vatikán jelentős pénzügyi kártérítést kapott az elvesztett területekért. A Katolikus Egyház bizonyos jogokat és privilégiumokat kapott a nevelést és a házasságot illetően, újfent Itália hivatalos vallása lett, és elkezdte újra „a régi énekét énekelni”.

A Római Egyház azonban nem őrizte meg napjainkig államegyházi és hivatalos vallási státuszát Olaszországban. 1967-ben egy úgy egyezmény előkészületei kezdődtek el, s így 1984-ben a Lateráni Egyezmény helyét átvette a Villa Madama-i Megállapodás, ami tulajdonképpen az 1929-es konkordátum revideált változata. A Bettino Craxi által képviselt Olaszország és az Agostino Casaroli államtitkár által reprezentált Vatikán közötti új egyezmény révén a katolicizmus megszűnt Olaszország államvallásának lenni.¹

1929-ben a fasiszta Olaszország bizonyos előjogokat adott a Vatikánnak, mivel a szélsőjobb Mussolininek szüksége volt a pápa politikai támogatására. Bettino Craxi azonban egy sokkal szekulárisabb Olaszország szocialista miniszterelnöke volt. De ha az egyház és az állam 1984-ben Olaszországban különvált, még nem jelenti azt, hogy ez a szeparáció teljes és végérvényes elkülönülés. A politikusok nem hagyják teljesen figyelmen kívül a katolikus klérus véleményeit, a Vatikánnak pedig érdekeltségei vannak Olaszország politikai játszmáinak színterén.²

Vatikán diplomáciai kapcsolatai

A Pápaságon ejtett seb 1984-ben enyhén tovább mélyült, amit viszont történelmi események kompenzáltak: 1984. január 10-én az Egyesült Államok – a történelem során először – diplomáciai kapcsolatokat létesített a Vatikánnal. Az esemény valóságos gyógybalzsam volt a Vatikán sebére.³

A PERSPEKTÍVA KITERJEDÉSE FLORIN LAIU

MAJD CSAK AKKOR FOGJUK TUDNI, HOGY BEGYÓGYULT A FENEVAD „HALÁLOS SEBE”, AMIKOR A VILÁG LEGLIBERÁLISABB SZUPERHATALMA VALLÁSI TÖRVÉNY BETARTÁSÁRA FOGJA KÖTELEZNI A LAKOSAIT.

A két állam közötti kapcsolat története nem ígért túl sok jót. 1779 és 1870 között – főként az 1848–1868-as időszakban – az Egyesült Államok gyenge viszonyt tartott fent a „Szent Székkel”, inkább csak konzulok teljesítettek szolgálatot, hivatalos nagyköveti kapcsolat ugyanis ekkor még nem volt a két ország között. Amikor a Pápai Államot 1870-ben megszüntették, mindennemű diplomáciai kapcsolat megszakadt az Egyesült Államok és a Vatikán között. Az 1870–1984-es időszakban több amerikai elnök időnként személyes követeket küldött Rómába, hogy nemzetközi – politikai és humanitárius – kérdéseket vitassanak meg a Vatikán képviselőivel.

Ugyanakkor a „Szent Szék” és az Egyesült Államok tagja az Európai Biztonsági és Együtműködési Szervezetnek, és az előbbinek megfigyelői státusza van az ENSZ-ben, az Amerikai Államok Szervezetében és a Kereskedelmi Világszervezetben, ahol nagyon aktív diplomáciai tevékenységet folytat.⁴

A Pápaság I. Leó pápa idején (453) kezdett el diplomáciai kapcsolatokat kiépíteni a konstantinápolyi udvar pápai küldöttei révén. A XI. századtól kezdődően a pápák képviselőket küldtek az európai királyi udvarokba, a XV. századtól pedig az európai nagyhatalmaknak állandó, akkreditált követeik voltak Rómában. 1500-ban a Pápaság elrendelte első nunciaturáját (állandó pápai követséget), amelyet további képviselők követtek.

1648 után kissé meggyengültek a Vatikán külképviseleti kapcsolatai, de még mindig szolid diplomáciával rendelkezett. 1805-ben Poroszország volt az első protestáns állam, amely nagykövetet küldött Rómába. A Bécsi Kongresszust követően (1815) úgy tűnt, újra helyreállt a pápai diplomácia intézménye, és még 1870 után is – amikor a Pápaság nem államként működött – a pápa államfőként tevékenykedhetett, és diplomáciai kapcsolatokat létesített az Osztrák-Magyar Birodalommal (1881), Oroszországgal (1882, 1907) és Franciaországgal (1886, 1923), sőt, az illető országok megkülönböztetett tisztelettel kezelték a pápai nunciosokat a nagykövek között. Ugyanabban az időszakban, amikor a Pápaság rendelkezett állami státusszal, a pápát felkérték, hogy bíraskodjon Németország és Spanyolország között a Karolina-szigetek körüli vitában.

Mi több, az 1870–1929-es periódusban megkétszereződött azoknak az államoknak a száma, akik diplomáciai kapcsolatot létesítettek (vagy újrálétesítettek) a „Szent Székkel”⁵. Az Egyesült Királyság, amely a XVI. században megszakította kapcsolatait a Pápasággal, 1914-ben újra nagyköveti viszonyba lépett a Vatikánnal. Az igazi fejlődés azonban a második világháború után következett be, s napjainkban a „Szent Szék” több mint 180 országgal áll diplomáciai kapcsolatban. Románia 1920-ban lépett azon országok sorába, akik nagyköveti szinten kapcsolatban állnak a Vatikánnal⁶. 1990-ben újra létrejöttek ezek a relációk, Bukarest és Róma ma is kölcsönösen nagykövetségeket működtet.

Mit kell értenünk ezek alatt a diplomáciai kötelekek alatt? Először is, semmi esetre sem jelentik a Jelenések 13. fejezetében említett „halálos seb” begyógyulását, mivel ezek a kapcsolatok sosem szakadtak meg teljesen, sőt, a Pápaság politikai és lelki megaláztatásának időszakában is léteztek, fejlődtek. A Katolikus Egyház 1,345 milliárd tagot számlál több mint 200 országban és különleges státuszú területen. A pápai diplomácia elsősorban az egyház fenntartását és fejlődését tartja fontosnak ezekben az országokban, ahogy az Adventista Egyház hivatalos vezetői is arra töreksznek, hogy a különböző államok hatóságaival jó viszonyt ápolva, mindent megtegyenek a vallásszabadság megőrzése érdekében.

A II. Vatikáni Zsinat és az „Aggiornamento”

Történelmi és világméretű fontossággal bírt a Katolikus Egyház életében a II. Vatikáni Zsinat, amelyre 1962 és 1965 között került sor (évenként 2-3 hónapos ülésszakok keretében), XXIII. János és VI. Pál pápa regnálása alatt. Ez a zsinat drámai és forradalmi változásokat eredményezett, amelyeknek köszönhetően az egyház megpróbált alkalmazkodni a modern kor szellemi és társadalmi követelményeihez. Ezt az idomulást nevezik „Aggiornamento”-nak, és jelenleg is ez határozza meg a Katolikus Egyház politikájának arculatát⁷.

A változást a következő metaforákkal érzékeltették: „Az egyház ablakot nyitott, hogy friss levegő töltse meg a belső tereket”; „Levertük a port Szent Péter uralkodói székéről”; „Feladtuk az »erődítmény« áporodott mentalitását”, stb. A világ felé nyitás jeleként egyes katolikus teológusokat és papokat – akiket addig üldözött az egyház – különböző zsinati bizottságok élére választottak meg.

Több mint 160 év után az egyház megértette, hogy nem feket kerestbe a világ fejlődésének útján: alkalmazkodnia kell, anélkül, hogy feladná identitását. Ahogy arra számítani lehetett, a zsinat kezdete előtt a katolikus klérus modernistákra (a haladó gondolkodás és a nyitás elkötelezettjeire) és integristákra (a központosított meg-

oldásokat szorgalmazó konzervatívokra, a protestantizmus és a felvilágosodás ellen küzdőkre) oszlott. Az integristák azonban nagyon kevesen voltak a többséghez képest, akik elfogadták a modernista, forradalmasító javaslatokat.

Hosszas vitát követően a zsinat az újítások mellett voksolt, amelyek addig sokak számára elképzelhetetlenek voltak. Ha a II. Vatikáni Zsinat munkálataiig a Katolikus Egyház nem engedte meg a püspökeinek, hogy ökumenikus tevékenységekben vegyenek részt, a Zsinat határozatai értelmében most már feladatuk volt ezt tenni. A Tanács elismerte, hogy a Katolikus Egyháztól való elszakadásban az egyháznak is megvolt a maga bűne, és többé nem intézett felhívásokat a többi keresztény egyház felé a Római Egyházba való visszatérésre. Ellenkezőleg, a többi keresztényeket „elkülönült testvéreknek” nevezte, és elismerte ezen egyházak érdemeit, annak dacára, hogy továbbra is fenntartotta: „nem élnek tökéletes közösségben Krisztus Egyházával”.

Ellentétben azzal, amit a Pápaság és a Katolikus Egyház századokon keresztül fenntartott (hogy ti. az elszakadás tévedésére nincs mentség, és hogy tilos szabad teret engedni a szakadár egyházaknak), a zsinat hosszas vitát követően a vallásszabadság tiszteletben tartása mellett szavazott. Ez volt az a kérdés, amelyben az integristák a leginkább elleneztek a reformokat, és már-már úgy tűnt, hogy megtorpedózzák a szabadság melletti szavazást. De végül a modernisták érvei kerekedtek felül: a katolikusok nem gyakorolhatják a kettős mércét e tekintetben, nem követelhetnek a maguk számára szabadságot, amit viszont másoktól megvonnának.

Ádázabb ellenállás mutatkozott viszont az antiszemitizmusról való elhatárolódásról szóló nyilatkozat esetében. Röviddel halála előtt XXIII. János pápa hangsúlyozottan kérte, hogy töröljék azt a kijelentést, miszerint az evangélium és Jézus elutasítása miatt átok ülne a zsidókra, és ne ápolják többé a zsidók elleni gyűlölet és üldözés lelkületét.

XXIII. János még egy imát is szerkesztett, amelyben isteni megbocsátást kért a keresztények zsidókkal szembeni magatartásáért, kijelentve, hogy Kain jegyét viselik homlokukon azok, akik gyűlöletet táplálnak a zsidókkal szemben. A zsinaton azonban felkavarta a kedélyeket ez a téma. Az új pápának, VI. Pálnak az ellenkezést tanúsító integristák mellett az iszlám világ nemtetszésével is számolnia kellett. Az arab országok különböző utakon nyomást gyakoroltak annak érdekében, hogy a zsinaton ne szülessen olyan hivatalos nyilatkozat, amely eloszlatná az átkot a zsidókról. A mohamedán világ katolikusai ugyanis attól tartottak, hogy egy ilyen nyilatkozat hozadékként a muzulmánok üldözni kezdenék őket. Több éves vitát követően a zsinat végül a zsidóknak kedvező hivatalos nyilatkozatot fogadott el.⁸

Reformértékű nyilatkozat elfogadására tettek javaslatot a kinyilatkoztatás doktrínáját illetően is. Az idők folyamán a Katolikus Egyház a kinyilatkoztatás két forrását ismerte el: a Szentírást és a Szent Hagymányt. Századokon át fenntartották, hogy bizonyos kinyilatkoztatott igazságok egyedül a Hagymányban gyökereznek, valamint hogy a Szentírás mentes a tévedésektől. A zsinat azonban egy új szemlélet bevezetését javasolta: a Szentírás és a Hagymány szorosan összefügg, és ez utóbbi állandó fejlődésben van, viszont nem szállt síkra a Szentírás tévedhetetlenségét illetően. A tanács kijelentette: nem minden katolikus hitelv bizonyítható kizárólag a Bibliával.

A zsinat vitát szánt a Szentírás tanulmányozásának kérdésére is. Határozat született arról, hogy a teológiai kurzusokon alapszerepet tulajdonítsanak a bibliai tárgyaknak, szemben az integristák által vallott nézettel, mely szerint egyedül Aquinói Szent Tamás rendszeres teológiája bír ilyen jelentőséggel.

Az egyház szociális szerepére vonatkozóan elhangzott, hogy az egyháznak a társadalommal karöltve kell szolgálnia az emberek javát. Az integristák ezzel szemben azt vallották, hogy az egyháznak inkább természetfeletti küldetésével kellene foglalkoznia és elítélnie a marxizmust. Csakhogy a modern katolicizmust egyre jobban érdekelte a marxizmus szocio-politikai érdeklődése és a társadalomközpontú evangélium.

Ha a múltban az egyház ellenezte a születésszabályozás elvét, kijelentve, hogy a házasság elsődleges célja az utódnemzés, a zsinaton a házaseletet tekintve a „kölcsonös szeretet” fontosságát is figyelembe vették, valamint hogy a házastársak egyenlő felekként, közösen döntenek arról, hogy hány gyermekük lesz. Ami az újránházasodást illeti, nem történt engedmény. Egy keleti érsek azt indítványozta, hogy az elhagyott félnek álljon jogában újránházasodni. Javaslatok sokkolóan hatottak a zsinat berkeiben, a papi cölibátus kérdése pedig még napirendre se került.

A bűnök alóli feloldozás gyakorlatában szerény változtatás történt; lényegében a feloldozás maradt. A szentség témájával, a szentek és szentképek, relikviák kultuszával ezúttal nem foglalkoztak. A Szűz mindörökre szűz marad,

aki részt vesz az üdvösség folyamatában, de már nem rendelkezik „coredemtrix” („társüdvözítő”) státusszal. A mise többé nem latinul, hanem a nép nyelvén hangzik el, és a pap mindenekelőtt evangelizátor a teljes világon. A temetési szertartás a feltámadásba vetett hitre összpontosít, nem pedig a gyászra és a keserűsége. Bevezették a teljes templomi közösséggel történő éneklést, és az orgonán kívül engedélyezték más hangszerek istentiszteleti használatát is.

A Pápaság mindig is azzal érvelt, hogy a protestánsok megosztottsága a bizonyítéka annak, hogy nem Isten áll az elszakadt mozgalmak élén, és hogy egyedül a Hagymány és a Pápai Monarchia biztosítja az Egyház egységét, nem pedig a Sola Scriptura és az egyéni értelmezés szabadságának elve. Ezért a katolicizmus a XX. századi ökumenizmus mint protestáns mozgalom térnyerésére veszélyforrásként tekintett. A II. Vatikáni Zsinat azonban kijelentette, hogy az ökumenikus mozgalom a Szentlélek munkája, ezért minden katolikusként foglalkoznia kellene ezzel a jelenséggel. Mindezek ellenére a Katolikus Egyház napjainkban sem teljes jogú tagja az ökumenikus mozgalomnak, nem tartja magát „nővéregyháznak”, mivel meggyőződése, hogy ő minden egyház „anyja”.

Ferenc pápa jelenlegi regnálását a modernisták a zsinat irányelvei alkalmazójának tartják. Velük ellentétben az integristák úgy vélik, hogy a pápai trónus „üresen áll”, Ferenc nem lévén más, mint egy hamis pápa. Szerintük a Római Egyház továbbra is folyamatos támadások célpontja, csakhogy ezúttal a veszély belülről leselkedik rá.

Az egyház modernista alkalmazkodásának jelentősége

Azért említettem meg ezeket a fárastó információkat, hogy jobban megértsük a Katolikus Egyház által bevezetett fontos reformokat, jóllehet ezeket nem a protestáns lelkület szellemében szorgalmazták. A modernista irányzat képviselői legalább hisznek abban, hogy az egyháznak továbbra is reformra van szüksége.

A francia forradalom előtti régi egyházi rendszer fundamentalista vallási politikát gyakorolt. Ha a II. Vatikáni Zsinat által hozott változások külső nyomásra születtek volna meg, mondhatnánk, hogy „a halálos seb” tovább mélyült. A katolikus integrizmusra (a régi, fundamentalista katolikus egyházi rendszerre) azonban ez a zsinat mérte az említett csapásokat, s a határozatokat váratlan reformok követték!

A katolikus modernizmus népszerűbbé és elfogadhatóbbá tette az egyházat, de nem állami törvények és kényszer alkalmazásával, mint „a régi, szép időkben”, hanem emberségesebb, a protestáns egyházakéhoz közelebbi magatartással. Bizonyos értelemben e zsinat és a Pápaság modernista akciói által a régi egyházi rendszer ismételt ütések szenvedett el; nemcsak az európai nagyhatalmak mélyítették tehát a sebeit, hanem a Katolikus Egyház csúcsvezetősége is.

Nem tudjuk, hogy a jövőben „a halálos seb” begyógyulása a fundamentalista katolicizmus visszatérését fogja-e jelenteni, ahogy azt sem, hogy a modernista pápák humanista-szocialista metamorfózisa milyen érdekes fordulatot vesz majd. Ami biztos, az az, hogy a katolikus – és néhány álprotestáns vagy ortodox – doktrína a sarkalatos kérdésekben lényegében változatlan maradt.

Ezek azonban mind olyan szempontok, amelyek azt bizonyítják, hogy az álkeresztény fenevad „halálos sebé” még nem gyógyult be. Mai diplomáciája és népszerűsége nem utal a Jelenések 13-ban leírt entitás egyetemes politikai-vallásos hatalmára. Majd csak akkor fogjuk tudni, hogy begyógyult a fenevad „halálos sebé”, amikor „a tíz szarv” visszatér a fundamentalista rendszerhez (a régi egyházi rendszerhez Európában és a keresztény világ többi részén), kezdve azzal, hogy a világ legliberálisabb szuperhatalma vallási törvény betartására fogja kötelezni a lakosait.

Hasonló események rövid időn belül bekövetkezhetnek, mindössze az indulatokat féken tartó Isten jóváhagyására van szükség (Jel 7:1–3). A várt események, mint a víz a tározóban: arra várnak, hogy az isteni kéz megnyissa a gátat. ■

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliatanár

1. Henry Kamm: „Italy Abolishes State Religion in Vatican Pact”, a New York Times-ban 1984. február 19-én megjelent cikk. Digitális változata itt olvasható:

<https://www.nytimes.com/1984/02/19/world/italy-abolishes-state-religion-in-vatican-pact.html>

2. Annamaria Laviola-Svensater: „Are Church and State Really Separated? The Cases of Italy and Sweden”, European Academy of Religion and Society (EARS), 2021. november 23.

<https://europeanacademyofreligionandsociety.com/news/are-church-and-state-really-separated-the-cases-of-italy-and-sweden>

3. U. S. Department of State: Office of the Historian. A Guide to the United States History of Recognition, Diplomatic and Consular Relations by Country, since 1776: „Holy See”.

<https://history.state.gov/countries/holysee>. U. S. Relations with the Holy See, 2020. augusztus 27, www.state.gov

4. A Vatikán számos nemzetközi szervezetben teljes jogú tagként vagy megfigyelőként van jelen:

https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_relations_of_the_Holy_See

5. A teljes lista megtalálható az angol nyelvű Wikipédián: „Foreign Relations of the Holy See”.

6. En.Wikipedia: „Holy See – Romanian Relations”.

7. Számos internetes oldal számol be a II. Vatikáni Zsinatról: En.Wikipedia: „Second Vatican Council”; https://www.britannica.com:Second_Vatican_Council; https://www.vatican.va:Documents_of_the_Second_Vatican_Council”, stb.

8. E. E. Cartus: „Vatican and the Jews”, 1964. november 20.

<https://www.commentary.org/articles/fe-cartus/vatican-ii-the-jews>. A Pápaság a századok során számos bulla kibocsátásával a zsidók védelmére kelt, habár helyi szinten a királyok és/vagy a helyi lakosság üldözték a zsidókat.

KUTASSUK A BIBLIÁT!

Keresd meg a szövegekből hiányzó szavakhoz tartozó képeket!
Találd meg az alábbi szövegeket a Bibliában, és tanuld meg kívülről!

És beméne Mózes a felhő
közepébe, és felméne a
.....

2MÓZ 24:18

Aki tökéletességben jár, igazságot
cselekszik, és igazat szól az ő
.....

ZSOLT 15:2

Drága kő az
elfogadjának szemei előtt; mindenütt,
ahova csak fordul, okosan cselekszik.

PÉLD 17:8

Az én
helyeztetem a felhőkbe, s ez lesz jele
a szövetségnek közöttem és a föld között.

1MÓZ 9:13

Akkor bátorsággal járod a te
....., és a te lábadat
meg nem ütöd.

PÉLD 3:23

**OLVASOK ÉS
FELFEDEZÉK**
**ALINA
CHIRILEANU**

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

#opaginapezi

Az „O pagina pe zi” (Naponta egy oldal) elnevezésű projekt által célul tűztük egy könyvnek egy bizonyos periódus alatti elolvasását. **A kezdeményezés harmadik kiadása 182 napig tart, 2024. január 1. és június 30. között.** Ezúttal a *Jézus élete* c. könyv képezi a kihívás tárgyát.

A részvétel ugyan nem feliratkozáshoz kötött, de ha részesülni szeretnének a fejezetek végi felmérésekben és a következetességért járó bónuszokban és jutalmakban, fel kell iratkozniuk és ki kell tölteniük a **viatasisanatate.ro/opaginapezi** webcímről letölthető űrlapot.

A könyv tartalma ugyanezen a webcímen érhető el. Minden nap feltöltjük az aznapra szóló olvasnivalót.

Jutalmak:

- az 1. és a 2. helyezett ingyen részt vehet a Viața și Sănătate Kiadó által immár másodízben szervezett reVitalizat táborban;
- a 3. helyezett 50%-os engedményt kap a reVitalizat tábor árából;
- a 4. és az 5. helyezett egy-egy 100 lejes értékutalványt kap a Viața și Sănătate Kiadó által publikált könyvek vásárlásához.

A **viatasisanatate.ro/citeste/o-pagina-pe-zi** weboldalon további részletek olvashatók, valamint közzé van téve a projekt szabályzata is.

Téged is szeretettel várunk a következetesen olvasók csapatába!

